

SPRÁVA
O ČINNOSTI ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY
A POZNATKY ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY
O STAVE ZÁKONNOSTI ZA ROK 2018

Podľa § 55d ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) špeciálny prokurátor podáva Národnej rade Slovenskej republiky raz za rok správu o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“), z ktorej vyplývajú jeho poznatky o stave zákonnosti.

Časť I.

Základné informácie

a) Príslušnosť úradu špeciálnej prokuratúry

Príslušnosť úradu špeciálnej prokuratúry je stanovená v § 55b ods. 1 zákona o prokuratúre, podľa ktorého vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, trestne stíha osoby podozrivé zo spáchania trestných činov a uplatňuje oprávnenia prokurátora v konaní pred súdom, a to vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu.

Podľa § 14 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sa pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu (a teda aj príslušnosť úradu špeciálnej prokuratúry) do 31. decembra 2017 vzťahovala na:

- a) trestný čin úkladnej vraždy,
- b) trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 3 zákona č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“),
- c) trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 4 Trestného zákona,
- d) trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 3 a 4 Trestného zákona v súbehu s trestnými činmi podľa písmen b), c), e), f), g), h), i), l) alebo m),
- e) trestné činy prijímania úplatku podľa § 328 až 330 Trestného zákona,
- f) trestné činy podplácania podľa § 332 až 334 Trestného zákona,
- g) trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona,
- h) trestný čin volebnej korupcie podľa § 336a Trestného zákona,
- i) trestný čin športovej korupcie podľa § 336b Trestného zákona,

j) trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou,

k) trestné činy terorizmu,

l) trestné činy proti majetku podľa štvrtej hlavy osobitnej časti Trestného zákona alebo trestné činy hospodárske podľa piatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci najmenej dvadsaťpäťtisícnásobok malej škody podľa Trestného zákona, alebo ak taký čin bol spáchaný v rozsahu dosahujúcom výšku najmenej dvadsaťpäťtisícnásobku malej škody podľa Trestného zákona,

m) trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie (ďalej len „EÚ“),

n) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a) až l) alebo m), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie,

o) trestné činy extrémizmu podľa § 140a Trestného zákona.

b) Úlohy úradu špeciálnej prokuratúry

Úlohou úradu špeciálnej prokuratúry, ktorá bola zriadená ako samostatná organizačná súčasť Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na čele so špeciálnym prokurátorom, v sledovanom období ako aj od samotného jeho zriadenia, je vykonávať aktívny prokurátorský dozor vo vzťahu k najzávažnejším formám kriminality, korupcie a extrémizmu, bez akéhokoľvek vonkajšieho vplyvu sústredene a nekompromisne na jednom centrálnom orgáne, ktorý predpoklad bol za takmer pätnásť rokov existencie úradu špeciálnej prokuratúry dosiahnutý.

Je potrebné poznamenať, že orgány prokuratúry, a teda aj úrad špeciálnej prokuratúry, sú represívne orgány, ktoré vstupujú do konania až vtedy, ak je odhalené podozrenie z trestného činu, kedy začína prokurátorský dozor. Prokuratúra nemá ani oprávnenie, ani procesné, personálne a materiálne podmienky na odhaľovanie trestnej činnosti. Úloha odhaľovať trestnú činnosť je výlučne v kompetencii Policajného zboru, predovšetkým jeho operatívnych zložiek.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry ďalej vykonávali prokurátorský dozor aj vo viacerých veciach, ktoré nepatrili do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu. Išlo o veci, v ktorých generálny prokurátor využil svoje oprávnenie podľa § 51 zákona o prokuratúre a určil, aby vo veci, ktorá by inak patrila do príslušnosti všeobecnej prokuratúry, vykonával prokurátorský dozor prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry. Nakoľko v týchto veciach sa nezmenila pôsobnosť súdov, prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry sa v roku 2018 zúčastnili veľkého množstva hlavných pojednávaní na všeobecných súdoch, napr. v Banskej Bystrici, Nitre, Trnave, Žiline, Košiciach, Topoľčanoch a v Trenčíne.

Špecializovaný trestný súd má pracovisko aj v Banskej Bystrici, kde boli vykonávané všetky úkony prípravného konania a veľká časť hlavných pojednávaní.

Vzhľadom na to museli prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry prakticky každodenne cestovať do Banskej Bystrice, čím vznikali zbytočné finančné náklady a dochádzalo aj k veľkým časovým stratám, pretože prokurátori presedeli v autách celkom 1157 hodnín, ktorý čas nemohli venovať svojej práci.

c) Charakteristika činnosti jednotlivých organizačných súčastí úradu špeciálnej prokuratúry

Činnosť prokurátorov odboru všeobecnej kriminality bola zameraná predovšetkým na vyšetrovanie trestných činov úkladnej vraždy, korupčných trestných činov a organizovanej kriminality páchanej zločineckými skupinami.

Prokurátori odboru ekonomickej kriminality konali najmä vo veciach hospodárskych trestných činov a trestných činov proti majetku, ak takýmito činmi bola spôsobená škoda alebo bol získaný prospech vo výške najmenej 6.650.000,-eur a trestných činov poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev. Riešili aj prípady zločineckých skupín, pokiaľ podstatu trestnej činnosti týchto skupín predstavovala ekonomická kriminalita.

Prokurátori oddelenia extrémistickej kriminality plnia úlohy vo vzťahu k trestnej činnosti súvisiacej s extrémizmom a rasizmom na území Slovenskej republiky.

d) Personálna informácia

Personálny stav v roku 2018 bol rovnako poddimenzovaný ako v roku 2017, aj keď došlo k navýšeniu funkčných miest prokurátorov o 5 tabuľkových miest prokurátorov na celkový počet 30 tabuľkových miest. V roku 2018 na úrade naďalej pôsobilo 23 prokurátorov, pretože po výberovom konaní úspešní uchádzači na 5 funkčných miest prokurátorov v priebehu roka 2018 museli prejsť previerkou Národného bezpečnostného úradu na stupeň prísne tajné. Po úspešnom absolvovaní previerok 5 prokurátorov nastúpilo na úrad špeciálnej prokuratúry až začiatkom roka 2019 a tým, že koncom roka 2018 odišiel ďalší prokurátor do starobného dôchodku, aktuálne v roku 2019 pôsobí na úrade špeciálnej prokuratúry celkom 27 prokurátorov. Ďalej poukazom na plánované zriadenie inštitútu Európskej prokuratúry, bolo začiatkom roka 2019 Vládou Slovenskej republiky rozhodnuté o navýšení funkčných miest prokurátorov o 5 tabuľkových miest prokurátorov na celkový počet 35 tabuľkových miest do novozaloženého oddelenia európskeho prokurátora. Tieto funkčné miesta však budú obsadené až po začatí fungovania Európskej prokuratúry od začiatku roka 2020 po realizovaním výberových konaní.

Aktuálnou prioritou súčasného vedenia úradu špeciálnej prokuratúry je naďalej stabilizovať personálny stav vhodným obsadením neobsadených tabuľkových miest radových prokurátorov na jednotlivé odbory a oddelenia úradu špeciálnej prokuratúry.

Dôvodom pomerne nízkeho záujmu prokurátorov o prácu na úrade špeciálnej prokuratúry je skutočnosť, že každý prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry musí prejsť komplikovaným výberovým konaním, pretože záujemca o funkciu prokurátora

úradu špeciálnej prokuratúry musí mať previerku Národného bezpečnostného úradu na stupeň prísne tajné, musí absolvovať psychotesty a musí ho odporučiť výberová komisia. Návrh na ustanovenie do funkcie predkladá špeciálny prokurátor generálnemu prokurátorovi, pričom s ustanovením musí vyjadriť súhlas Rada prokurátorov. Popísaný spôsob výberu však garantuje, že na úrade špeciálnej prokuratúry pôsobia vybraní, odborne zdatní prokurátori. O ich odbornosti svedčí aj to, že viacerí externe učia na vysokých školách, sú členmi rôznych vládnych a medzirezortných komisií a zastupujú Slovenskú republiku v mnohých medzinárodných inštitúciách.

e) Plnenie iných úloh

Prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry GP SR pôsobí ako asistent národného člena SR v Eurojuste s výhradným pôsobením pre terorizmus. V tejto súvislosti sa v uplynulom roku podieľal na vypracovaní podkladov pre hodnotiacu misiu Moneyval, ktorá by sa mala uskutočniť začiatkom roku 2019.

Jeden prokurátor je tiež zástupcom SR v celosvetovej sieti CARIN – t. j. orgánov pre vyhľadávanie a zaisťovanie príjmov z trestnej činnosti a súvisiacej sieti orgánov členských štátov EÚ tzv. ARO.

Pravidelne a efektívne reprezentovali generálnu prokuratúru a Slovenskú republiku na zasadnutiach Pracovnej skupiny OECD na boj proti korupcii v medzinárodnom obchode, zastupovali generálnu prokuratúru vo výboroch a pracovných skupinách Rady Európy, GRECO.

Prokurátori aktívne pripomienkovali návrhy nových zákonov a legislatívnych zmien v rámci pripomienkových konaní. Podieľali sa tiež na vzdelávacích aktivitách, zameraných na problematiku boja proti korupcii, terorizmu, organizovaného zločinu, usporiadaných na národnej aj medzinárodnej úrovni, jazykových kurzov a na ďalších aktivitách. Poznatky a skúsenosti z týchto aktivít priebežne pretavovali do činnosti odboru.

Časť II.

Stav kriminality

a) Celkové základné údaje o stave kriminality

V roku 2018 bolo zapísaných do trestných registrov 480 vecí. V porovnaní s rokom 2017 je to pokles o 80 vecí, oproti predchádzajúcim rokom ide však o výrazný nárast (rok 2016 – 321 vecí, rok 2015 – 343 vecí).

Vybavených bolo 466 vecí, čo je o 39 vecí viac, ako tomu bolo v roku 2017. V porovnaní s rokom 2016 bolo vybavených o 94 trestných vecí viac.

Trestné veci, v ktorých bolo vedené trestné stíhanie „vo veci“ (t. z. proti neznámemu páchatel'ovi), boli vybavené nasledujúcim spôsobom:

spôsob skončenia	Počet
prerušené	41
postúpené	27
zastavené	110
Inak	27
Spolu	205

Prevažným spôsobom vybavenia veci „inak“ bolo postúpenie veci z dôvodu príslušnosti inej prokuratúre (12 vecí) a administratívny prevod spisov (10 vecí).

Trestné stíhanie vo veciach, v ktorých bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe, bolo ukončené v 261 veciach (o 8 vecí viac oproti roku 2017) proti 344 osobám (o 13 osôb viac oproti roku 2017), z ktorých bolo 291 mužov a 53 žien. Väzobne stíhaných bolo 61 obvinených. Jednotlivé spôsoby ukončenia vecí boli nasledovné:

spôsob skončenia - spisy	
podaná obžaloba	85
dohoda o vine a treste	78
zastavené	23
podmienečne zastavené	7
podmienečne zastavené spolupracujúceho obvineného	7
prerušené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného	12
postúpené	1
prerušené	4
Inak	44
Spolu	261

Z vecí vybavených „inak“ išlo najčastejšie o administratívne prevody a spojenia spisov (18 vecí), postúpenie vecí z dôvodu vecnej príslušnosti (8 vecí) a osvedčenia v skúšobnej dobe podmieneného zastavenia trestného stíhania obvineného (4 veci) a spolupracujúceho obvineného (7 vecí).

Z celkového počtu trestne stíhaných osôb išlo o cudzincov v 29 prípadoch, čo predstavuje oproti roku 2017 nárast o 24. Najpočetnejšiu skupinu tvorili štátni príslušníci Českej republiky (12), Ukrajiny (9), Maďarska (1), po jednom Talianskej republiky, Juhoafrickej republiky, Poľskej republiky a Nórskeho kráľovstva a jedna osoba bola s dvojítm štátnym občianstvom Ukrajiny a Maďarska.

b) Skladba kriminality

Organizovaný zločin

Organizovaný zločin – trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2005:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	podmienečne zastavené trestné stíhanie	odsúdené osoby
185/2	0	0	0	0	1
185/4	0	0	0	0	2
185a	3	0	0	0	15
252	0	0	0	0	4
spolu	3	0	0	0	22

Organizovaný zločin – trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 01.01.2006:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	podmienečne zastavené trestné stíhanie	odsúdené osoby
171	0	0	0	0	1
172	29	16	10	2	11
179	2	0	0	0	0

188/3	5	0	4	1	4
190	4	0	0	4	0
212/5	3	0	1	1	1
221/4	19	8	0	1	3
233	9	5	0	2	0
270	10	9	0	0	4
276/4	13	12	0	0	4
277/4	13	8	0	0	0
295	8	5	1	0	3
296	47	26	11	5	17
298	1	1	0	0	0
spolu	163	90	27	16	48

V roku 2018 došlo k celkovému nárastu trestne stíhaných osôb za trestné činy, ktoré sú štatisticky vykazované ako trestné činy spáchané organizovaným zločinom. Približne o štvrtinu vzrástol počet páchatel'ov trestne stíhaných pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. V číselnom vyjadrení ide o nárast z 35 trestne stíhaných osôb na 47. Podstatne vzrástla žalovateľnosť a to z 8 osôb v roku 2017 na 26 v roku 2018, poklesla však vôľa páchatel'ov uzatvoriť dohodu o vine a treste zo 17 osôb na 11. Kým v roku 2017 bolo za tento zločin odsúdených 26 osôb, v roku 2018 iba 17.

Túto zmenu je možné vysvetliť viacerými dôvodmi. Jedným z nich je skutočnosť že v roku 2017 vedúci zločineckej skupiny označovanej ako „Piťovci“ začal spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a vyzval aj členov tejto skupiny aby sa ku stíhanej trestnej činnosti priznali a spolupracovali na jej odhalení a dokumentovaní. Členovia skupiny skutočne túto výzvu rešpektovali a okrem dvoch výnimiek pristúpili na konanie o dohode o vine a treste. Časť konaní bola ukončená v roku 2017 a zvyšok, okrem troch trestných vecí, bol ukončený v roku 2018 väčšinou dohodami o vine a treste.

V roku 2018 pokračovalo trestné stíhanie proti 21 obvineným osobám, ktoré mali byť členmi, resp. osobami činnými pre zločineckú skupinu označovanú ako „Takáčovci“. Obvinenie bolo vznesené v roku 2017 pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, ako aj pre iné trestné činy, najmä hrubý nátlak, podvod, marenie spravodlivosti a zneužívanie právomoci verejného činiteľa.

Vyšetrovanie v uvedenej veci by malo byť ukončené v polovici roka 2019 s návrhom na podanie obžaloby.

V minulom roku pokračovalo vyšetrovanie trestnej činnosti spáchanej zločineckou skupinou označovanej ako „Sýkorovci“. Jadro zločineckej skupiny bolo právoplatne odsúdené na vysoké tresty, dvaja najvyššie postavení členovia skupiny na trest odňatia slobody na doživotie. Dňa 22.03.2018 bola podaná obžaloba na špecializovaný trestný súd na 7 osôb, pre 6 vražd, 2 skutky boli kvalifikované ako pokus trestného činu vraždy, trestný čin všeobecného ohrozenia (výbuch bývalého obchodného domu Jadran v Bratislave), ako aj nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami (išlo o zbrojný sklad zločineckej skupiny označovanej ako „Sýkorovci“, v ktorom bolo obrovské množstvo hromadne účinných zbraní, strelných zbraní, protipancierovej munície, trieštivej munície a cca 85 kg plastickej trhaviny). Išlo o skutky z obdobia rokov 1998 – 2004. Trom z obžalovaných hrozí v prípade uznania viny trest odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmienenečného prepustenia. Okrem toho pokračovalo vyšetrovanie aj pre ďalšie skutky vražd spáchaných členmi uvedenej zločineckej skupiny.

Dňa 29.10.2018 bola podaná obžaloba na špecializovaný trestný súd v trestnej veci D.K. a spol. tzv. „Dvojičky“ – (vrátane 2 hlavných – resp. vedúcich členov zločineckej skupiny). Išlo o rozsiahle vyšetrovanie zločineckej skupiny pôsobiacej od roku 2010 do 06.03.2017 v Trenčianskom, Žilinskom a Trnavskom kraji, ktorá páchala prevažne drogovú trestnú činnosť a s tým súvisiacu násilnú trestnú činnosť voči konkurenčným skupinám, ale aj trestné činy nedovoleného ozbrojovania a úkladnú vraždu vlastného člena skupiny potom ako zistili, že spolupracuje s políciou. Vo veci trvalo vyšetrovania takmer 2 roky, bolo obvinených 21 osôb, trestné stíhanie 18 z nich skončilo dohodou o vine a treste, väčšina z nich spolupracovala na usvedčovaní ostatných členov, ale aj na usvedčovaní členov inej zločineckej skupiny. Prekurzory na výrobu metamfetamínu boli zadovážované z Poľskej republiky, metamfetamín sa vyrábal v Českej republike neskôr výhradne v Slovenskej republike. Kokaín a heroín boli zadovážované pravdepodobne z Českej republiky, prípadne Holandska a Srbska. Z vyšetrovania vyplýva zarážajúci vysoký počet konzumentov pervitínu a kokaínu.

V obdobnej trestnej veci, týkajúcej sa drogovej trestnej činnosti - S.W. a spol. je v súčasnosti obvinených 19 osôb, pričom na začiatku vyšetrovania to bolo len 9 obvinených, neskôr po spolupráci časti obvinených s orgánmi činnými v trestnom konaní bolo dňa 11.12.2019 vznesené obvinenie ďalším 10 osobám pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny ako aj pre drogovú trestnú činnosť. Zločinecká skupina pôsobila a distribuovala drogy (prevažne metamfetamín) najmä zo Serede. 10 obvinených je stíhaných väzobne (medzi nimi osoby riadiace zločineckú skupinu), 6 je už vo výkone trestu odňatia slobody za drogovú trestnú činnosť, dvaja sú na úteku. Aj v tomto prípade bolo zistené zadovážovanie prekurzorov na prípravu metamfetamínu z Poľskej republiky, ale aj zo Srbska. Výroba pervitínu prebiehala v Slovenskej republike. Z vyšetrovania vyplýva, veľký počet konzumentov ale aj väčších odberateľov (tzv. dílerov).

V roku 2018 prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry podal obžalobu na 14 obvinených, v minulosti sústredených v zločineckej skupine označovanej ako „Šátorovci“. Ide o skupinu páchatel'ov z južného Slovenska v minulosti sústredenú okolo L.S., ktorá pôsobila minimálne od roku 1999 až do konca roka 2010 na južnom Slovensku, najmä v okolí Dunajskej Stredy, ale jej činnosť mala presah aj do Maďarskej republiky. Skupina sa zaoberala rozmanitou trestnou činnosťou vrátane ekonomickej a majetkovej trestnej činnosti spočívajúcej v neoprávnenom uplatňovaní dane z pridanej hodnoty, nelegálnej výroby cigariet apod. Vo veľkom rozsahu páchala tiež násilnú trestnú činnosť. Okrem bežných útokov sa zamerala na odstraňovania tzv. bielych koní, ale aj členov vlastnej skupiny. Páchatelia sú obžalovaní z 8 vražd a z ďalšej trestnej činnosti. V súčasnosti sú títo obžalovaní neprávoplatne odsúdení na vysoké tresty odňatia slobody. Tu je potrebné dodať, že na základe poznatkov z vyšetrovania a súdneho konania v uvedenej trestnej veci bola zistená ďalšia trestná činnosť uvedenej skupiny a v súčasnosti sa vykonáva vyšetrovanie pre ďalších 8 úkladných vražd tzv. bielych koní.

V roku 2018 dramaticky vzrástol počet páchatel'ov trestne stíhaných pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 Trestného zákona (účinného od 01.01.2016) a pre trestný čin vraždy podľa § 219 Trestného zákona (účinného do 31.12.2005). Kým v roku 2017 bolo pre tieto trestné činy spolu trestne stíhaných 28 osôb, v roku 2018 to bolo až 68 osôb. Podstatný nárast je evidovaný práve pre trestný čin vraždy podľa § 219 Trestného zákona (účinného do 31.12.2005) zo 17 osôb na 50. Dôvodom je skutočnosť, že v rámci vyšetrovania trestnej činnosti zločineckých skupín boli odhalené vraždy spáchané členmi týchto skupín koncom 90-tych rokov a v období od roku 2000 do roku 2005. Typickým je práve prípad zločineckej skupiny označovanej ako „Šátorovci“, ktorý je bližšie uvádzaný vyššie.

V roku 2018 bola najsledovanejšou trestná vec úkladnej vraždy poškodeného novinára J.K. a jeho partnerky, ku ktorej došlo 21.2.2018. Na vyšetrenie tejto dvojnásobnej vraždy bol rozkazom prezidenta Policajného zboru zriadený vyšetrovací tím, ktorý od zistenia vraždy dňa 26.2.2018 rozbehol jedno z najrozsiahlejších vyšetrovaní vraždy v posledných rokoch. Mimoriadnym úsilím sa podarilo identifikovať a následne aj obviniť 4 osoby, ktoré mali na spáchaní vraždy priamu alebo nepriamu účasť. V marci 2019 bolo vznesené obvinenie aj predpokladanému objednávateľovi vraždy. V súvislosti s touto trestnou vecou bola zo strany orgánov činných v trestnom konaní a zo strany úradu špeciálnej prokuratúry mimoriadne negatívne vnímaná skutočnosť, že médiá, ktoré vyšetrovaniu vraždy venovali osobitnú pozornosť, sa prostredníctvom právnych zástupcov poškodených dostávali k získaným dôkazom založeným vo vyšetrovacom súpise a tieto následne publikovali. Prokurátori vykonávajúci dozor nad zákonnosťou v prípravnom konaní v tejto trestnej veci viackrát žiadali médiá o zdržanlivosť a poukazovali na škodlivosť takéhoto konania z hľadiska budúceho dokazovania na súde, avšak neúspešne. Novinári bez akýchkoľvek zábran publikovali všetky informácie, ktoré získali.

Ďalej možno spomenúť prípad, v ktorom prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry podal dňa 10.08.2018 obžalobu na T. V. pre obzvlášť závažný

zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods.1 Trestného zákona spáchaný v štádiu pokusu podľa § 14 ods.1 Trestného zákona a pre ďalšie trestné činy, ktorého sa páchatel dopustil tak, že po predchádzajúcej príprave a zabezpečení si strelnej zbrane a iného náčinia okolo polnoci vošiel na strechu obytného domu, kde bývala poškodená - jeho bývalá družka, ktorú chcel zlikvidovať. Zo strechy sa na lane spustil na balkón bytu ktorý sa nachádzal nad bytom poškodenej, kde bol spozorovaný majiteľkou bytu, ktorá privolala políciu. Za tento skutok bol zatiaľ neprávoplatne odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov.

V uplynulom roku 2018 došlo aj k odsúdeniu obžalovaného Š.K. v trestnej veci vedenej pre obzvlášť závažný zločin terorizmu podľa § 419 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal tento dopustiť v roku 2016, tým že v novembri 2016 odoslal prostredníctvom pošty viacero obálok s výhražnými listami a s pripojenou rádioaktívnou látkou, ktoré boli určené vybraným sudcom okresných súdov na území Slovenskej republiky, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Krajskému riaditeľstvu PZ v Prešove. Obžalovaný bol uznaný vinným v súlade s podanou obžalobou a bol mu uložený trest odňatia slobody na doživotie. Vec je v súčasnosti v odvolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Jednou z najväčších trestných vecí, v ktorej bolo v roku 2018 ukončené trestné konanie, je trestná vec vedená proti obvinenému F. C. pre trestný čin skrátenej dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (tzv. Olejáři). V priebehu trestného konania bolo trestné stíhanie voči niektorým obvineným, v predchádzajúcich rokoch zastavené, niektorí boli vylúčení na samostatné konanie a ich trestné konanie bolo ukončené v závislosti od dôkaznej situácie a od ich prístupu ku konaniu. Zostávajúci obvinení nakoniec pristúpili na konanie o dohode o vine a treste.

V roku 2018 došlo k právoplatnému odsúdeniu 15 členov zločineckej skupiny označovanej ako „Okoličányovci“, čím sa zavŕšil súdny proces, ktorý trval od roku 2005 a dlhodobo traumatizoval slovenskú spoločnosť. 3 odsúdeným boli uložené tresty odňatia slobody na doživotie, ostatní členovia boli odsúdení na spravidla dlhoročné tresty odňatia slobody.

Úrad špeciálnej prokuratúry v súčasnosti eviduje aj 4 ďalšie trestné veci, v ktorých je vedené trestné stíhanie pre niektorý z trestných činov terorizmu. V tejto oblasti orgány činné v trestnom konaní aktívne spolupracujú aj s orgánmi iných členských štátov Európskej únie, Europolom a Eurojustom.

Okrem uvedených trestných vecí úrad špeciálnej prokuratúry zabezpečil vykonanie úkonov právnej pomoci aj pre justičné orgány Českej republiky v trestnej veci obžalovaného D.K., ktorý je stíhaný na území Českej republiky pre obzvlášť závažný zločin teroristického útoku. Uvedeného trestného činu sa mal dopustiť tak, že pred Vianocami roku 2017 si zabezpečil väčšie množstvo tzv. pyrotechnickej zmesi, túto spracovával, pripravoval z nej výbušné zariadenie s cieľom toto použiť na verejne prístupnom mieste v Prahe. Vec je momentálne v štádiu súdneho konania na príslušnom súde v Českej republike.

Korupčná kriminalita

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	PZTS	odsúdené osoby
328	2	1	1	0	1
329	30	11	18	0	17
332	2	1	1	0	2
333	66	28	28	0	46
336	16	4	6	0	13
336a	13	3	3	0	8
336b	6	0	6	0	6
spolu	135	48	63	0	93

Pre korupčné trestné činy bolo v roku 2018 stíhaných (spolu s trestnými činmi podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2005) 138 páchatelov, čo je v porovnaní s rokom 2017 zvýšenie počtu obvinení o 21 a oproti roku 2016 dokonca viac o 29 obvinených. Na počte vznesených obvinení teda badať mierny nárast oproti predchádzajúcim 2 rokom. Obžalovaných bolo spolu 50 osôb (v roku 2017 - 54 osôb, v roku 2016 – 56 osôb), dohoda o vine a treste bola uzavretá so 64 osobami (v roku 2017 – 41 osôb, v roku 2016 - 27 osôb) a odsúdených bolo 93 osôb (v roku 2017 – 98 osôb, v roku 2016 – 72 osôb).

Mierny nárast vznesených obvinení za korupčné trestné činy, ako aj nárast počtu obžalôb a dohôd o vine a treste v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi možno hodnotiť ako pozitívny signál, že špecializované policajné zložky polície, ktoré majú v kompetencii odhaľovanie a vyšetrovanie korupčných trestných vecí, do istej miery zvýšili úsilie na odhaľovaní korupčnej trestnej činnosti. Napriek tomu však nie je možné vyjadriť spokojnosť s počtom odhalených trestných činov korupcie a s efektivitou polície najmä pri komplikovaných korupčných trestných schémach.

Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb bol v roku 2018 v súvislosti so vznesením obvinenia za spáchanie korupčných trestných činov použitý v 10 prípadoch. Zároveň v tomto roku boli právoplatne odsúdené historicky prvé 3 právnické osoby za korupčné trestné činy. Prokurátori oddelenia korupcie aktívne usmerňovali vyšetrovateľov, aby pri trestnom stíhaní korupčných trestných činov využívali aj možnosť trestnej zodpovednosti právnických osôb, čo sa odrazilo v náraste počtu trestne stíhaných právnických osôb.

Ako už bolo vysvetlené v predchádzajúcej správe o činnosti úradu špeciálnej prokuratúry, odhaľovanie a zisťovanie páchatel'ov korupčnej trestnej činnosti je vo výlučnej pôsobnosti Policajného zboru Slovenskej republiky. Úlohou prokurátorov nie je ani operatívne odhaľovanie korupcie, ani vykonávanie analytickej činnosti, a dokonca ani vedenie vyšetrovania a vykonávanie dôkazov v štádiu pred podaním obžaloby. Túto činnosť má v plnom rozsahu zabezpečovať a realizovať Národná protikorupčná jednotka, patriaca pod Prezídium Policajného zboru, Národnú kriminálnu agentúru a pri trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov Úrad inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Informáciu o páchanej korupčnej trestnej činnosti vo väčšine prípadov polícia získava z troch základných zdrojov: 1. na základe trestného oznámenia konkrétnej osoby, 2. na základe vlastnej operatívnej a analytickej činnosti (podnetom na takúto činnosť môžu však byť napr. články v médiách, anonymné podania a podobne) a 3. z poznatkov iných štátnych orgánov.

V praxi sa prokuratúra ako aj polícia stretáva s množstvom trestných oznámení, v ktorých nespokojní občania tvrdia, že určitá ich vec prejednávaná pred úradmi alebo súdmi, bola rozhodnutá v ich neprospech a sú presvedčení, že to musí byť z dôvodu, že ten kto rozhodoval musí byť skorumpovaný. V takých prípadoch sa vykonáva tzv. historické dokazovanie, nakoľko predpokladaný korupčný dej už je dokonaný a nie je možné nasadiť žiadne proaktívne spôsoby dokazovania. Úspešnosť dokazovania takejto korupcie preto býva pomerne nízka, nakoľko vo väčšine prípadov nie je možné získať dôkazy, ktoré preukazujú, že ku korupcii došlo.

V prípadoch, kedy korupčnú trestnú činnosť oznámi konkrétna osoba a navyše v čase, keď ešte korupčný dej iba prebieha a nebol doposiaľ dokonaný, pričom oznamovateľ je ochotný spolupracovať s Národnou protikorupčnou jednotkou, existujú viaceré procesné inštitúty, zaužívané postupy a skúsenosti polície, ktoré vo väčšine takýchto prípadov vedú k odhaleniu a riadnemu procesnému zadokumentovaniu korupčného konania a k usvedčeniu páchatel'a. V tomto smere je možné činnosť polície hodnotiť pozitívne, pričom metódy a výsledky trestného stíhania korupcie sú v takýchto prípadoch veľmi účinné a na vysokej úrovni. Národná protikorupčná jednotka sa však pri takomto dokumentovaní trestnej činnosti stretáva so značnými problémami, ktoré súvisia s technickým zabezpečením informačno-technických prostriedkov, najmä s veľmi nekvalitnou nahrávacou technikou pri vyhotovovaní obrazovo-zvukových záznamov. Evidované sú dlhodobé problémy pri nahrávaní a vyhodnocovaní záznamov z telekomunikačnej činnosti. Tieto činnosti nezabezpečuje samotná Národná protikorupčná jednotka, ale iná zložka polície, čo komplikuje dokumentovanie korupcie. Nie sú výnimočné prípady, kedy iba z dôvodu nekvalitných obrazovo-zvukových záznamov nie je možné na súde preukázať, že naozaj došlo k prevzatíu či odovzdaniu úplatku, nakoľko na zázname nie sú z dôvodu nízkeho rozlíšenia obrazu rozpoznateľné bankovky, či identifikovateľné odovzdávané predmety. V takýchto prípadoch potom úsilie orgánov činných v trestnom konaní vychádza nazmar iba kvôli nekvalitnej technike.

Napriek týmto problémom však vidieť snahu vyšetrovateľov na riadnom a kvalitnom dokumentovaní takto oznámenej korupčnej činnosti. Viac odhalených

prípadoch korupcie by preto v tomto smere priniesla väčšiu ochotu fyzických osôb oznamovať, že boli požiadané o úplatok, alebo že im bol ponúknutý úplatok a zároveň väčšiu snahu spolupracovať s políciou na dokumentovaní korupcie. Ako už bolo uvedené v predchádzajúcich správach, korupčná trestná činnosť je veľmi špecifická. Neexistuje pri nej žiadna konkrétna poškodená osoba a výsledok korupčného konania je tu spravidla výhodný pre obe strany tohto vzťahu (podplácajúci - prijímajúci úplatok).

Dôvodom neoznamovania korupcie zo strany či už fyzických alebo právnických osôb tak môže byť obojstranná výhodnosť korupčného vzťahu, obava z trestného stíhania, vnútorná akceptácia úplatkov vyplývajúca z historického vývoja, nedôvera v orgány činné v trestnom konaní a súdy. Cieľ zvýšiť počet oznamovaných korupčných trestných činov sa nepodarilo dosiahnuť ani zák. č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe ktorého v roku 2018 nepožiadal o ochranu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry ani jediný whistleblower, a teda na základe tohto zákona ani nebola poskytovaná ochrana v rámci trestného konania žiadnej osobe. Iba prax ukáže, či podstatnú zmenu v tomto smere prinesie nový zák. č. 54/2019 Z.z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Taktiež systematická preventívna činnosť vo forme pravidelného informovania občanov o škodlivých následkoch korupcie pre spoločnosť, o tom, kde je možné korupciu oznámiť, aké sú následky neoznámenia korupčnej trestnej činnosti, aká ochrana a podpora je poskytovaná oznamovateľom korupcie, by mohla prispieť k účinnému boju proti korupcii. Nemožno opomenúť ani aktivity v prevencii boja proti korupcii vo vzťahu k mladej generácii. Snahou úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2019 bude zvýšiť povedomie verejnosti o úspešných korupčných kauzách, ktoré boli právoplatne skončené odsúdením, a to najmä s dôrazom na prípady, kedy korupciu oznámili fyzické osoby a následne spoluprácou s políciou prispeli k usvedčeniu páchateľa.

Pozitívne hodnotenie však nie je možné použiť pri posudzovaní vlastnej operatívnej a najmä analytickej činnosti Národnej protikorupčnej jednotky. V rámci operatívnej činnosti sa Národná protikorupčná jednotka zameriava a sčasti úspešne odhaľuje najmä menej závažné prípady korupcie na úradoch, staniciach technickej kontroly, pri policajných kontrolách, v ambulanciách lekárov a podobne, kedy páchatelia prijímajú úplatky opakovane, avšak v relatívne malých sumách a v súvislosti s vybavovaním svojej bežnej pracovnej agendy. Operatívna a analytická činnosť polície sa však iba veľmi okrajovo a s malou efektivitou zameriava na odhaľovanie komplikovaných korupčných schém pri verejných obstarávaníach, vybavovaní dotácií z rozpočtu Slovenskej republiky a Európskej únie, verejných zákazkách s vysokou hodnotou a obdobných závažných veciach, kde dochádza k obrovskému plytvaniu s verejnými financiami. Ako jeden z hlavných dôvodov nízkej efektivity pri odhaľovaní takejto korupcie pritom možno uviesť najmä to, že zlyháva analytická zložka polície, ktorá by mala najmä v úvodných štádiách ešte pred začatím trestného stíhania vykonávať analýzy finančných tokov, či personálnych a majetkových prepojení medzi podozrivými osobami tak, aby získala základný prehľad o tom, či z konkrétnej podozrivej operácie mohli získať prospech osoby, ktoré mali vplyv na rozhodovanie

o predmetnej zákazke, dotácii alebo inom nakladaní s verejnými zdrojmi. Operatívna zložka polície okrem iného naráža nielen na nedostatok odborného personálu, ale aj na legislatívny problém, kedy napríklad policajt nemôže pri operatívnom odhaľovaní korupcie vyžadovať od bánk výpisy z účtov podozrivých osôb v zmysle § 29a ods. 4 zák. č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, a to aj napriek tomu, že pri niektorých iných trestných činoch (daňových únikoch, nezákonných finančných operáciách, či pri legalizácii príjmov z trestnej činnosti) takéto oprávnenie policajti majú. Bez kvalitnej činnosti finančných analytikov v Národnej protikorupčnej jednotke nie je možné účinne odhaľovať komplikované korupčné schémy a tým postihovať osoby, ktoré sa nelegálnym spôsobom obohacujú z verejných zdrojov. Pri takýchto korupčných veciach nemožno očakávať, že niektorá zo strán korupčného vzťahu bude sama z vlastnej vôle spolupracovať s políciou. Z uvedeným stavom úrad špeciálnej prokuratúry nie je spokojný a prokurátori oddelenia korupcie v niekoľkých prípadoch reagovali na nedostatočné prešetrenie podozrení z komplikovaných korupčných konaní tým, že zrušili vyšetrovateľovi uznesenie o odmietnutí trestného oznámenia a vydali pokyny, aby sa polícia vecou dôslednejšie zaoberala.

Pokiaľ ide o oznamovanie korupcie z iných štátnych orgánov a to najmä z iných zložiek polície, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Najvyššieho kontrolného úradu, alebo z Finančnej spravodajskej jednotky, tu je tiež potrebné poukázať na to, že z týchto zložiek prichádza na Národnú protikorupčnú jednotku iba veľmi malé množstvo relevantných podnetov a informácií, ktoré by viedli k odhaleniu korupčných trestných vecí. Užšia spolupráca s týmito orgánmi by pritom mohla viesť k oveľa väčšej efektivite pri odhaľovaní a dokumentovaní korupcie.

V roku 2018 bolo vznesené obvinenie z rozsiahlej korupčnej trestnej činnosti napríklad v nasledujúcom prípade, ktorý ešte nie je právoplatne ukončený:

Dňa 10.04.2018 bolo začaté trestné stíhanie za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a iné v rozsiahlej korupčnej kauze v prostredí Okresného úradu Bratislava, odboru starostlivosti o životné prostredie, pričom podstatou trestnej činnosti štátnych zamestnancov a osôb z podnikateľského prostredia – developerských spoločností je to, že v súvislosti s vydávaním rozhodnutí odboru starostlivosti o životné prostredie priamo alebo cez sprostredkovateľov prijímajú úplatky vo forme peňažného plnenia v nezistenej výške, pričom na zakrytie formy získaných úplatkov sú žiadateľom vnucované mandátne zmluvy o sprostredkovaní zabezpečenia kladného rozhodnutia uvedeného odboru životného prostredia. Ku dnešnému dňu sú stíhané 2 osoby z odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Bratislava, a to Ing. M. G. a RND. P.B. a 12 osôb zo súkromnej sféry - podnikateľského prostredia a 5 právnických osôb za nepriamu korupciu podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona, resp. za pomoc k prijímaniu úplatku podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona k § 329 ods. 1, ods. 2 ods. 3 Trestného zákona a legalizáciu príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona.

Z právoplatne skončených korupčných trestných vecí v roku 2018 možno spomenúť nasledujúce veci, ktoré zahŕňajú rôznorodé korupčné trestné činy a to

športovú korupciu, volebnú korupciu, korupciu úradníkov, korupciu v školstve či korupciu príslušníkov polície:

Šiesti občania Ukrajiny boli uznaní vinnými pre zločin športovej korupcie podľa § 336b ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona za to, že dňa 10.4.2018 v Bardejove na stretnutí s bývalým profesionálnym futbalistom M.B. ponúkali peňažnú sumu v čiastkach od 12.000,- eur do 15.000,- eur hráčom futbalového družstva FK Inter Bratislava za to, aby títo hráči ovplyvnili priebeh a výsledok futbalového zápasu medzi klubmi Partizán Bardejov a FK Inter Bratislava, ktorý sa mal uskutočniť 10.4.2018 tak, aby v priebehu futbalového zápasu skončil prvý polčas víťazstvom Bardejova a aby celý zápas vyhral Partizán Bardejov o dva góly. Za to im boli uložené tresty odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmieneným odkladom v rozsahu od 1 do 5 rokov, tresty vyhostenia od 1 do 5 rokov a trest prepadnutia sumy vo výške 17.900,- USD.

Fyzická osoba J.H. a právnická osoba P.D.T. boli uznané vinnými zo spáchania prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustili tým, že v Senci v budove Okresného úradu Senec, v súvislosti so žiadosťou týkajúcou sa právnickej osoby P.D.T. o vydanie súhlasu na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu, vedenou na odbore starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej správy odpadového hospodárstva Okresného úradu Senec odovzdal štatutárny zástupca P.D.T. finančnú hotovosť vo výške 500,- eur odbornému radcovi odboru starostlivosti o životné prostredie a zodpovednej pracovníčke vybavujúcej predmetnú úradnú vec za jej aktívnu činnosť pri administratívnom spracovaní žiadosti a za kladné a bezproblémové konečné rozhodnutie v predmetnej veci, za čo boli uložené obom subjektom peňažné tresty vo výške 5.000,- eur a právnickej osobe tiež trest zverejnenia odsudzujúceho rozsudku. Uvedený prípad je prvým prípadom právoplatne odsúdenej právnickej osoby za korupčný trestný čin v Slovenskej republike.

Doc. PhDr. P.S., PhD. bol uznaný vinným zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona za to, že si dňa 26.05. 2017 ako vysokoškolský pedagóg Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce sv. Ladislava, Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety prevzal v 5 prípadoch úplatky od študentov tejto školy v súvislosti s úspešným vykonaním postupovej skúšky v celkovej výške 150,- eur. Za to súd obžalovanému uložil trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov, peňažný trest vo výške 300,- eur a trest zákazu činnosti vykonávať akékoľvek vysokoškolské vzdelávanie na dobu dvoch rokov.

Obvinení G. B., J. B a V. Č boli uznaní vinnými z prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 2 písm. a) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona za to, že od polovice septembra 2017 do 31. 10. 2017 v Liptovskom Mikuláši oslovili kandidáta za poslanca Žilinského samosprávneho kraja vo voľbách konaných 04. 11. 2017, ktorému ponúkali, že mu zoženú najmenej 1.000 voličských hlasov, a to za 3 euro za každý voličský hlas, za čo od neho prevzali celkovú sumu 3.000 eur. Za to súd každému z obžalovaných uložil trest odňatia slobody v trvaní 4 mesiace s podmieneným

odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 18 mesiacov, ako aj peňažné tresty vo výške po 2.500,- eur.

Obvinená A. D. bola uznaná vinnou z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona za to, že

1) od r. 2015 do marca 2016 v Bratislave ako študijná referentka pre zahraničných študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) prijala od J. R., zahraničného študenta Lekárskej fakulty SZU, občana Nórskeho kráľovstva, rôzne vecné dary ako notebook, mobilný telefón, ojazdené osobné motorové vozidlo zn. Peugeot 206 v hodnote 2.000,- eur, nábytok v hodnote 1.749, 64,- eur ako úplatok za to, že v rozpore so študijným programom SZU zabezpečila pre 4 zahraničných študentov na základe falošných dokladov v septembri 2015 prestup z iných lekárskejších fakúlt na Lekársku fakultu SZU v akademickom r. 2015/2016, na základe čoho boli títo študenti prijatí na štúdium na Lekárskej fakulte SZU aj napriek tomu, že nesplnili školou stanovené podmienky na prestup a následne ich zapísala do informačného systému univerzity;

2) v septembri 2016 v Bratislave ako študijná referentka pre zahraničných študentov SZU prijala od L. J., zástupkyne študentskej agentúry, 6.000,- eur ako úplatok za to, aby v rozpore so študijným programom SZU, vypracovaným zoznamom prijatých študentov a podmienkami prijatia na štúdium, zvýhodnila 11-ich zahraničných študentov pred inými uchádzačmi a zabezpečila pre nich v akademickom roku 2016/2017 neoprávnené prijatie na štúdium všeobecného lekárstva na lekárskej fakulte SZU s výučbou v anglickom jazyku aj napriek tomu, že sa títo študenti nezúčastnili prijímacieho konania a nesplnili školou stanovené podmienky na prijatie na štúdium. Za to súd obžalovanej uložil trest odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmienenečným odkladom a peňažný trest vo výške 1.500,- eur a trest prepadnutia vecí - osobného motorového vozidla, ktoré si kúpila za úplatok.

Príslušníci Obvodného oddelenia Policajného zboru Nové Zámky Ing. M.F. a Mgr. A.L. boli uznaní vinnými zo spáchania zločinu prijímanie úplatku podľa § 329 ods. 1 ods. 2 Trestného zákona spolupáchatel'stvom podľa § 20 Trestného zákona, v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spolupáchatel'stvom podľa § 20 Trestného zákona za to, že dňa 04.03.2015 v Nových Zámkoch iniciovali stretnutie s J. D. a J. B., kde od J. D. a ostatných podozrivých vyžiadali úplatok v sume 2.000,- eur za to, že ako príslušníci Policajného zboru SR nebudú postupovať v súlade so zákonom vo veci krádeže vlámaním do garáže v Nových Zámkoch zo dňa 01.03.2015, o ktorej hodnoverne zistili, že sa jej dopustili práve J. D. a J. B. spoločne s L. V., a že získané dôkazy, ktoré majú, zničia a vyšetrovateľovi, ani iným príslušníkom PZ, ktorí sa mohli podieľať na objasnení trestnej činnosti neprezradia, že krádeže sa dopustili tieto osoby, za čo nakoniec ako úplatok prijali finančnú hotovosť vo výške 1.450,- eur, a po prijatí úplatku spálili fotografie, o ktorých uviedli, že sú jediným usvedčujúcim dôkazom o ich krádeži a po ich spálení J. D. poučili, že ak by bol niektorý z nich predvolaný v tejto trestnej veci na políciu k výsluchu, tak aby sa ku krádeži nepriznal, nakoľko už neexistujú žiadne dôkazy a následne skutočne zistené informácie o páchatel'och trestného činu neodovzdali vyšetrovateľovi, ani inej kompetentnej osobe. Obom obžalovaným za to súd uložil trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov,

peňažné tresty vo výške 500,- eur a zákaz činnosti – služby v ozbrojených zboroch vo výmere 5 rokov.

Príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky, služobne zaradení na Okresnom dopravnom inšpektoráte pracovisko Dubnica nad Váhom, a to : npor. Bc. J. O., npráp. Bc. B. Ď. a npráp. R. L. boli uznaní za vinných zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Zároveň bolo 23 osôb odsúdených za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Podstata trestnej činnosti spočívala v tom, že v priebehu roku 2017 príslušníci Policajného zboru prijímali peňažné úplatky v nižších sumách v súvislosti s vykonávaním evidenčných úkonov na motorových vozidlách, ktoré podliehajú evidencii dopravného inšpektorátu. S príslušníkmi PZ boli uzavreté dohody o vine a treste, ktoré súd schválil a boli odsúdení k trestu odňatia slobody v trvaní 3 rokov s probačným dohľadom na skúšobnú dobu 5 rokov. Taktiež im boli uložené peňažné tresty od 4 do 8 tisíc eur a tresty zákazu činnosti. Podplácajúci boli odsúdení na peňažné tresty od 300 do 500,- eur.

Druh uložených trestov a ich výška pritom závisela najmä od právnej kvalifikácie konania odsúdených, výšky prijatého (vyžiadaného) úplatku a ďalších kritérií uvedených v Trestnom zákone.

Hospodárska kriminalita

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	PZTS	odsúdené osoby
148	17	8	6	0	10

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	PZTS	odsúdené osoby
261	77	53	10	5	30
266	3	2	0	0	1
270	10	9	0	0	4
276	20	12	0	0	4

277	15	8	0	0	0
278	0	0	0	0	1
279	8	8	0	0	0
spolu	133	92	10	5	40

Ako vyplýva zo štatistických prehľadov, pre hospodárske trestné činy bolo skončené prípravné konanie spolu proti 121 obvineným, pre ktoré bola podaná obžaloba proti 100 obvineným, so 16 obvinenými bola uzavretá dohoda o vine a treste a proti 5 obvineným bolo podmiennečne zastavené trestné stíhanie. Oproti roku 2017 bol zaznamenaný výrazný nárast obžalovaných osôb o 47, k nárastu došlo aj pri osobách, s ktorými bola uzavretá dohoda o vine a treste, o 9. V porovnaní s rokom 2017, došlo k zníženiu počtu stíhaných osôb (o 110), čo je dané charakterom hospodárskych trestných činov a časovou i vecnou náročnosťou ich dokumentovania tak do štádia vznesenia obvinenia, ako aj skončenia prípravného konania, keď v predchádzajúcom roku bolo vznesené obvinenie v rozsiahlych skupinových trestných veciach, v ktorých sa aktívne vykonávali úkony trestného konania aj v roku 2018. Zo štatistických údajov je zrejmé zvýšenie efektívnosti trestného konania pri stíhaných hospodárskych trestných činoch.

Z trestných vecí, v ktorých došlo v roku 2018 k právoplatnému vzneseniu obvinenia, hodno poukázať na prípad smerujúci k spôsobeniu extrémne vysokého majetkového škodlivého následku, v ktorom bolo **vznesené obvinenie M. K. a PhDr. P. R. za obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, preto, že po vzájomnej dohode aj s JUDr. Š. A. (ktorého vec je predmetom samostatného konania) v Bratislave, v období po roku 2013 zabezpečili sfalšovanie štyroch zmeniek v hodnote spolu viac ako 69 miliónov eur, ktoré, predstierajúc, že boli riadne vystavené v roku 2010, Mgr. M. K. predložil v roku 2016 ako prílohy k súdnym návrhom na vydanie štyroch platobných rozkazov Okresnému súdu Bratislava V., voči predstieranému žalovanému PhDr. P. R., ktorý tieto nároky uznal, a preto v prípade jednej zo zmeniek súd v roku 2018 právoplatne zaviazal žalovaného PhDr. P. R. a zatiaľ neprávoplatne avalistu, spoločnosť M. – S., spol. s r. o. B., k spoločnej a nerozdielnej úhrade zmenkovej sumy v hodnote viac ako 8 miliónov eur, zodpovedajúcej hodnote jednej zo zmeniek s úrokom, pričom v dôsledku prebiehajúceho trestného stíhania súd o ďalších dvoch zmenkových návrhoch doposiaľ nerozhodol a jeden návrh žalobcu bol ním vzatý späť.**

Najpočetnejším hospodárskym trestným činom bol trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie (do 31. mája 2016 poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločenstiev) podľa § 261 Trestného zákona, pre ktorý bolo trestne stíhaných 77 osôb a obžalovaných 53 osôb. Oproti roku 2017 išlo o mierny pokles počtu stíhaných osôb o 3 (oproti roku 2016 nárast o 1 osobu), v prípade

obžalovaných osôb však išlo o nárast o 11 (oproti roku 2016 nárast o 19 osôb), čo opäť signalizuje zvýšenie efektívnosti trestného konania. Z pohľadu foriem páchania tohto trestného činu nedošlo oproti predchádzajúcim rokom k zásadným zmenám. Páchatelia prostriedky z Európskych štrukturálnych a investičných fondov vylákali predstierajúc splnenie podmienok na ich poskytnutie predkladaním falšovaných alebo realite nezodpovedajúcich dokladov, poskytovateľom príspevku neposkytovali povinné údaje, poskytnuté prostriedky Európskej únie používali na iný ako určený účel a použitie prostriedkov dokladovali falošnými alebo nesprávnymi dokladmi. V prípadoch príspevkov v agrosektore klamlivo deklarovali záväzky plnenia podmienok na poskytnutie podpory týkajúce sa obhospodarovania pôdy a plnenia podmienok krížového plnenia. Tento trestný čin býva často spáchaný v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu, pretože finančné prostriedky sú spravidla poskytované nielen z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, ale v určitom pomere aj z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Z trestných činov poškodzovania finančných záujmov Európskej únie možno uviesť nasledujúce prípady:

PhDr. Ľ. R. a Ing. J. A a jednej právnickej osobe A. P., s. r. o. došlo k právoplatnému vzneseniu obvinenia pre zločin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona, pretože v postavení štatutárnych zástupcov obchodnej spoločnosti v období rokov 2016 – 2017 Pôdohospodársku platobnú agentúru žiadali o jednotnú platbu na plochu a platbu na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, hoci na poskytnutie podpory nespĺňali zákonné podmienky, ktoré deklarovali nesprávnym zoznamom poľnohospodárskych pozemkov, ktoré neboli obhospodarované, čím po vyplatení podpory spôsobili škodu vo výške najmenej 152 000 eur.

Prokurátor podal obžalobu na obvineného A. V. pre pokus zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 14 ods. 1 § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokusom zločinu subvenčného podvodu podľa § 14 ods. 1 § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorý ako konateľ obchodnej spoločnosti B. – F., s. r. o. v Jednotnej žiadosti na rok 2009, podanej na Pôdohospodárskej platobnej agentúre, úmyselne klamlivo deklaroval záväzky plnenia podmienok na poskytnutie podpory v poľnohospodárstve formou jednotnej platby na plochu a formou vyrovnávacieho príspevku v znevýhodnených oblastiach, spočívajúcich v obhospodarovaní pôdy a plnení podmienok krížového plnenia, čím sa pokúsil vylákať schválenie a vyplatenie podpory v celkovej výške 119 917,67 eur, z ktorého pomerná časť poskytnutá z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu predstavovala 64 676,61 eur, z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka 44 192,85 eur a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky 11 048,21 eur.

Prokurátor podal obžalobu na obvinenú PhDr. M. J. a ďalších 11 obvinených pre pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev spolupáchatelstvom podľa § 20 § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v súbehu s pokračovacím zločinom subvenčného

podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, v podstate pre to, že po vzájomnej dohode a v súčinnosti s údajnými školiteľmi, deklarovaním vzdelávacích aktivít, ktoré v skutočnosti neboli vykonané ako aj nadhodnotených vykonaných aktivít, v rokoch 2010 až 2012 v mene spoločností A. a R. so sídlom v Hlohovci viacerými žiadosťami o platby vylákali od Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky finančné prostriedky vo výške 864 099,66 eur, z ktorých bolo spoločnostiam reálne vyplatených 509 167,35 eur z finančných prostriedkov Európskej únie a 89 853,06 eur z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Druhú najpočetnejšiu skupinu hospodárskych trestných činov tvoria trestné činy daňové. Z nich bolo stíhaných pre trestný čin skrátania dane a poistného 20 osôb, čo je o 90 osôb menej, ako v roku 2016, pre trestný čin neodvedenia dane a poistného 15 osôb, čo je o 15 osôb menej ako v roku 2016 a pre trestný čin porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovarov 8 osôb, v predchádzajúcom roku nebolo skončené trestné stíhanie pre tento trestný čin proti žiadnej osobe. Z hľadiska foriem páchania daňových trestných činov oproti predchádzajúcemu obdobiu nedošlo k zmenám hodným referencie, neboli zaznamenané ani zásadne nové formy jej páchania. Naďalej ide o zatajovanie príjmov, nadhodnocovanie uskutočnených zdaniteľných plnení, preukazovanie fiktívnych zdaniteľných plnení falošnými alebo realite nezodpovedajúcimi daňovými dokladmi, využitie schémy obchodných reťazcov so zapojením početných tzv. stratených (zmiznutých) obchodníkov (ktorých konateľmi sú „biele kone“) a tzv. prechodových (nárazníkových) spoločností, pri ich neustálej obmene sprevádzanej „stratou“ účtovníctva, či dlhodobu neobvyklá cena komodity (spravidla oveľa nižšia ako trhovú cenu, resp. cenu, za ktorú by sa dal nakúpiť tovar priamo od prvovýrobcu).

Vyšetrovanie daňových trestných činov výrazne ovplyvňuje (z vecného i časového hľadiska) skutočnosť, že páchatelia čoraz častejšie využívajú stále komplikovanejšie schémy obchodných reťazcov so zapojením cudzieho prvku (obchodných spoločností zo zahraničia), čo kladie zvýšené nároky na odbornosť orgánov činných v trestnom konaní a vyvoláva nevyhnutnosť vykonávania početných procesných úkonov v cudzine na základe dožiadania o právnu pomoc, či v rámci pôsobenia prokurátorov v rámci Spoločných vyšetrovacích tímov zriadených podľa Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ (tento inštitút treba hodnotiť veľmi pozitívne). Prokurátori v roku 2018 pôsobili v troch Spoločných vyšetrovacích tímoch zriadených v uplynulých rokoch.

Trestné konanie o najzávažnejších prípadoch bolo začínané na základe operatívno-pátracej činnosti polície (s využitím súčinnosti orgánov Finančnej správy Slovenskej republiky).

Zo spoločensky najzávažnejších trestných konaní, v ktorom došlo k právoplatnému odsúdeniu vysokopostavených štátnych predstaviteľov, hodno poukázať na prípad tzv. „nástenkového tendra“. **Na podklade obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry boli Najvyšším súdom Slovenskej republiky uznaní vinnými obžalovaný Ing. M. J. zo spolupáchateľstva zločinu machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 20, § 266 ods. 1, ods. 2**

písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s obzvlášť závažným zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. b) Trestného zákona a obžalovaný Ing. PhDr. I. Š. zo spolupáchateľstva zločinu machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 20, § 266 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. a) Trestného zákona, a to v podstate pre to, že od mája 2007 do 23. júla 2007 v Bratislave Ing. M. J. vo funkcii ministra výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Ing. PhDr. I. Š. vo funkcii generálneho riaditeľa Agentúry na podporu regionálneho rozvoja, s ďalšími osobami, v procese verejného obstarávania s predmetom zákazky vzdelávacie aktivity, poskytovanie právnych, tlmočnických a prekladateľských služieb, reklamy implementácie operačných programov a súvisiacich odborných školení, konferencií a workshopov, postupom v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní vytvorili podmienky pre vopred vybraného uchádzača, ktorého ponuku vyhodnotili ako úspešnú napriek nesplneniu stanovených kritérií, a Ing. M. J. uzavrel s týmto „vítazným uchádzačom“ zjavne nevýhodnú zmluvu pre Slovenskú republiku a Európsku úniu, na základe ktorej došlo k čiastočnému plneniu v rozsahu 12 735 483,81 eur, z ktorej minimálne 3 563 795 eur predstavoval zisk „vítazného uchádzača“, ktorý bol dosiahnutý na škodu iného potencionálneho súťažiteľa, pričom k plneniu v celkovom objeme nedošlo v dôsledku Dohody o ukončení zmluvy o poskytovaní služieb.

Obžalovaným boli uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody, Ing. M. J. vo výmere 11 rokov a Ing. PhDr. I. Š. vo výmere 9 rokov, peňažné tresty vo výmere 30 000 eur a tresty zákazu činnosti spočívajúce vo výkone zamestnania, povolenia a funkcie v orgánoch verejnej moci vo výmere 5 rokov.

Majetková kriminalita

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	PZTS	odsúdené osoby
247	1	0	1	0	3
248	0	0	0	0	4
250	0	0	0	0	2
257	0	0	0	0	10
spolu	1	0	1	0	19

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	dohoda o vine a treste	PZTS	odsúdené osoby
212	3	0	1	1	2
214	1	0	0	0	0
216	1	1	0	0	1
221	20	8	0	1	4
222	0	0	0	0	1
225	73	49	13	4	26
233	9	5	0	2	0
245	12	9	0	0	1
spolu	119	72	14	8	35

V roku 2018 bolo pre trestné činy proti majetku skončené prípravné konanie proti 120 obvineným, z ktorých bola podaná obžaloba na 72 obvinených, s 15 obvinenými bola uzavretá dohoda o vine a treste a proti 8 obvineným bolo podmienene zastavené trestné stíhanie. V roku 2017 bolo prípravné konanie skončené proti 114 obvineným (v roku 2016 proti 68 obvineným), z ktorých bola podaná obžaloba na 103 obvinených (v roku 2016 na 34 obvinených) a s 11 obvinenými prokurátor uzavrel dohodu o vine a treste (v roku 2016 s 25 obvinenými).

Z trestných činov proti majetku bol najvyšší počet trestne stíhaných osôb pre trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona (73 obvinených), ako už bolo uvedené, páchaný spravidla v súbehu s trestným činom poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona. Pri tomto trestnom čine došlo k nárastu oproti roku 2017 o 14 stíhaných osôb (oproti roku 2016 je to nárast o 46 stíhaných osôb).

Hodno poukázať na **prípád šiestich osôb, na ktoré bola podaná obžaloba pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods.1, ods. 4 písm. a), b) Trestného zákona a obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods.1 písm. a), ods. 4 písm. a), c) Trestného zákona, pretože ako členovia zločineckej skupiny v období rokov 2001 – 2006 pri realizácii technologickej časti stavby tunela Branisko získali finančné prostriedky v celkovom objeme 2 691 143,19 eur nadhodnocovaním vykonaných prác a vykazovaním fiktívnych výkonov, pričom pôvod takto získaných prostriedkov zakrývali účelovými bankovými operáciami v zahraničí.**

V roku 2018 prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry v trestnom konaní po vykonaní finančného vyšetrovania, ktorého účelom bolo zistenie a zadokumentovanie príjmov z trestnej činnosti a majetku páchatel'a, a objasnenie zákonných podmienok na ich následné zaistenie za účelom zákonného odobratia, prepadnutia alebo realizácie nároku poškodeného na náhradu škody, zaistili majetok v úhrnnej hodnote 56 653 781 eur.

c) Trestné stíhanie právnických osôb

Zákonom č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 2016, bol do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedený model pravej trestnej zodpovednosti právnických osôb, čím došlo k implementácii záväzkov a odporúčaní, ktoré Slovenská republika prijala ako člen medzinárodných organizácií. Novelou zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb vykonanou zákonom č. 316/2016 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. januára 2017, bol do zákona doplnený katalóg trestných činov, pri ktorých možno uplatniť trestnú zodpovednosť právnických osôb, o také trestné činy, ako sú napr. sprenevera, podvod, úverový podvod, poisťovací podvod, kapitálový podvod, subvenčný podvod, úpadkové delikty, či machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe.

Počet trestných vecí, v ktorých v roku 2018 došlo k trestnému stíhaniu právnickej osoby, vyplýva z tejto tabuľky:

§	stíhané právnické osoby	obžalované právnické osoby	dohoda o vine a treste	zastavené trestné stíhanie	odsúdené právnické osoby
221	1	0	0	0	0
225	1	0	0	0	0
233	4	0	0	0	0
261	1	0	0	0	0
266	1	0	0	0	0
329	4	0	1	0	0
332	1	0	0	0	0
333	10	1	1	1	2
336	8	1	1	0	1
422a	1	0	0	0	0
spolu	32	2	3	1	3

V roku 2018 bolo trestne stíhaných 32 právnických osôb, čo je o 21 viac, ako v roku 2017. Tento štatistický údaj svedčí o tom, že aplikácia právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb sa postupne stala bežnou súčasťou vyvodzovania zodpovednosti za trestnoprávne konania.

V 23 prípadoch išlo o trestné stíhanie pre korupčné trestné činy, pri ktorých právnické osoby vykonávali korupčné aktivity spravidla s cieľom dosiahnuť vydanie rozhodnutí v správnom konaní. Pri trestných činoch legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 Trestného zákona išlo o prípady legalizovania prijatých úplatkov, resp. o prevod odcudzených akcií obchodnej spoločnosti v hodnote takmer 18 miliónov eur. V 1 prípade išlo aj o konanie právnickej osoby v súvislosti s vylákaním poskytnutia podpory v poľnohospodárstve z prostriedkov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Zaznamenaný bol aj 1 prípad trestného činu výroby extrémistických materiálov podľa § 422a Trestného zákona.

Extrémistická kriminalita

Úrad špeciálnej prokuratúry druhý rok uplatňoval svoju pôsobnosť na úseku extrémistickej kriminality.

V roku 2018 došlo k formálnemu potvrdeniu tejto skutočnosti tak, že na základe uznesenia vlády SR č. 596/2017 bolo od 01.01.2018 na úrad špeciálnej prokuratúry zriadené oddelenie extrémistickej kriminality, so zriadením piatich nových funkčných miest prokurátorov (1 vedúci oddelenia a 4 radoví prokurátori), ktorí sa komplexne a intenzívne venujú trestnoprávnemu boju s extrémistickou kriminalitou. V priebehu roka 2018 prebehlo výberové konanie, na základe ktorého oddelenie extrémistickej kriminality v roku 2019 funguje s plným personálnym obsadením.

V roku 2018 naďalej pretrvával stav, kedy prokurátori snažili ohraničiť vo svojej rozhodovacej činnosti jednotlivé konania páchatel'ov – či ide o trestné činy, priestupky, konania ktoré nie sú trestateľné. Uvedenej špecifickej problematike sa v Slovenskej republike doposiaľ nikto intenzívne nevenoval, i keď možno v danej oblasti z minulosti zaznamenať niekoľko kvalitných prokurátorských a súdnych rozhodnutí, nedochádzalo k pokusu o zjednotenie ich posudzovania a rozhodovacej činnosti. O toto sa snaží Úrad špeciálnej prokuratúry.

V trestnej oblasti významnú úlohu zohrali noví znalci, zapísaní na Ministerstve spravodlivosti v odbore 520000 - Spoločenské a humanitné vedy Odvetvie: 520100 - Politický extrémizmus.

Prokurátori, hoci nie sú vždy viazaní názorom znalca a môžu vec dokazovať aj inými dôkazmi, oceňujú ich prácu a túto považujú za veľkú pomoc pri postupe v trestnom konaní.

V trestných veciach extrémistickej kriminality badať v priebehu roka 2018 nasledovné tendencie:

- Z hľadiska štruktúry extrémistickej kriminality je badateľný nárast významu trestných vecí spáchaných vo virtuálnom priestore – na sociálnych sieťach – kam sa presunuli prejavy extrémistickej povahy. Súvisí to s celkovým nárastom využívania internetu a komunikácie na ňom/prostredníctvom neho.
- Trestnými činmi spáchanými „naživo“ sú zväčša prejavy osôb pod vplyvom alkoholu, prejavy výtržníckej povahy, prejavy (napr. hajlovanie) osôb blízkych veku mladistvých, prípadne osôb smerujúcich na/zo športových podujatí.

Prejavy na sociálnych sieťach umožňujú páchatelom vytvoriť komplexný extrémistický prejav – písomné vyjadrenie podporené obrázkami, zvukom, videozáznamom napr. historických udalostí, čo zvyšuje efektívnosť a účel takého prejavu, zjednodušuje to vnímanie extrémistického posolstva. Nie nevýznamná je anonymita prejavu na internete, na ktorú sa spoliehajú páchatelia trestnej činnosti. V uvedenom kontexte považujeme za mimoriadne potrebnú účinnú reakcia orgánov činných v trestnom konaní a súdov – nie vyhováranie sa na nemožnosť dokazovať konanie páchatelov vo virtuálnom priestore, ale dôsledné vyhodnocovanie čo aj nepriamych dôkazov, smerujúcich k usvedčeniu páchatela.

- V extrémistických verbálnych konaniach badať sofistikovanejší postup páchatelov, ktorí nepochybne zaregistrovali jednotný trestný postup voči nim; páchatelia sa v rasistických výpadoch „dištancujú“ od rasizmu, tento nahradzujú skrytými (hoci z minulosti známymi) formami, napr. antisemitské útoky znázorňujú kresbami namiesto vyslovenia konkrétnych verbálnych výpadov, zakrývajú útok voči židovskej komunite kritikou sionizmu, protirómske heslá skrývajú za boj s asociálmi, výpady proti skupine LGBT maskujú za spontánnu podporu tradičnej rodiny a pod..
- Badateľné je vymedzovanie sa extrémistov voči súčasným integračným tendenciám (EÚ, NATO) vyslovovaním „národoveckých“ myšlienok, ktoré vnímajú ako pozitívny protipól, pričom súčasne s národným vymedzením spájajú myšlienky, ktoré sú v rozpore s potrebou ochrany ľudských práv. Často extrémistickí páchatelia paradoxne popierajú spáchanie trestného činu s poukazom na využitie slobody prejavu.

S ohľadom na legislatívne vymedzenie a zameranie úradu špeciálnej prokuratúry na boj s najzávažnejšími formami trestnej činnosti, možno potvrdiť, že Slovenská republika kladie dôraz na ochranu spoločnosti pred extrémistickými trestnými prejavmi.

Uvedené aj v období roku 2018 badateľne pozitívne ovplyvňuje aj preventívne mechanizmy trestného práva a celkovú znalosť problematiky v slovenskej spoločnosti.

Obyvatelia Slovenskej republiky sa obracajú na úrad špeciálnej prokuratúry s množstvom trestných oznámení, a žiadajú preveriť mnohé nenávistné prejavy proti chráneným skupinám obyvateľstva či voči jednotlivcom. Počet trestných oznámení v oblasti extrémistickej kriminality v roku 2018 jednoznačne narástol.

Pri pohľade na štatistiku extrémistickej kriminality za rok 2018 je zrejmé, že v porovnaní s rokom 2017 nedochádza k zásadnému poklesu počtu trestných vecí.

V prípravnom konaní bolo rozhodnuté prokurátorom/vyšetrovateľom nasledovne:

- v 26 veciach došlo k postúpeniu veci na prejednanie priestupku (§ 214 Trestného poriadku)
- v 22 veciach bolo zastavené trestné stíhanie (§ 215 Trestného poriadku)
- v 4 veciach bolo podmiennečne zastavené trestné stíhanie (§ 216 Trestného poriadku)
- v 27 veciach bolo prerušené trestné stíhanie – najmä z dôvodu, že páchatel' bol neznámy (§ 228 Trestného poriadku)

Počet vecí, ktoré boli prokurátorom predložené na rozhodnutie Špecializovanému trestnému súdu:

- u 24 osôb bolo rozhodnuté podaním obžaloby
- u 32 osôb bola uzatvorená dohoda o vine a treste a predložená Špecializovanému trestnému súdu na schválenie.

Úrad špeciálnej prokuratúry v roku 2018 trestne stíhal pre extrémistickú kriminalitu celkovo 63 osôb. 43 osôb bolo po predložení veci súdu Špecializovaným trestným súdom odsúdených.

Štruktúra páchanej extrémistickej kriminality s ohľadom na jednotlivé skutkové podstaty trestných činov bola v roku 2018 nasledovná:

- trestný čin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd (§ 422 Trestného zákona) - 98 vecí;
- trestný čin rozširovania extrémistických materiálov (§ 422b Trestného zákona) 17 vecí;
- trestný čin hanobenia národa, rasy a presvedčenia (§ 423 Trestného zákona) 18 vecí;
- trestný čin podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti (§ 424 Trestného zákona) 17 vecí;
- trestný čin prechovávanía extrémistických materiálov (§ 422c Trestného zákona) 8 vecí;
- trestné činy rôzneho druhu (násilné, verbálne, proti poriadku vo verejných veciach a pod.) spáchané s osobitným nenávisným motívom podľa § 140a Trestného zákona 51 vecí.

Menšinovo boli zastúpené trestné činy popieranie a schvaľovanie holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti (§ 422d Trestného zákona) 1 vec a trestný čin výroby extrémistických materiálov (§422a Trestného zákona) 3 veci.

V rámci uvedeného je drvivá väčšina extrémistických skutkov motivovaná pravicovou - fašistickou, nacistickou a neonacistickou ideológiou.

Z rôznych dôvodov naďalej dochádza k radikalizácii slovenskej spoločnosti, táto je badateľná nie len na Slovensku ale aj v ostatných európskych štátoch.

Páchatelia naďalej prezentujú jednoduché nenávistné riešenia, spojené s potláčaním práv menšín (Rómovia, židovská komunita, moslimovia, ako špecifická skupina aj utečenci/migranti), využívajú aj naďalej notoricky známe aspekty slovenského historického vývoja – opierajú svoje súčasné konanie o názory a myšlienky, ktoré dominovali počas existencie Slovenského štátu 1939 – 1945. Zarážajúce je, že veľké množstvo slovenských páchatel'ov sa hlási k čisto nacistickej ideológii 3. Ríše (vojnové Nemecko), bez ohľadu na počet obetí a rozsah škôd, ktoré boli v danom období týmto režimom spôsobené a na to, že obeťou tohto režimu boli aj slovanské národy.

V spoločnosti tradične pretrváva ventilovanie si svojej frustrácie na príslušníkoch rómskej komunity, čo máva často trestnú dohru.

V roku 2018 dochádza k nárastu počtu vecí, rozhodnutých meritórne Špecializovaným trestným súdom, keďže veci sa po nápade agendy na Úrad špeciálnej prokuratúry v roku 2017 a vykonaní prípravného konania postupne dostávajú na súd.

Ukazuje sa, že vo veciach, kde sú nasadzované invazívne procesné úkony, sa darí zadovážiť také množstvo dôkazov, ktorých vyhodnotením sa páchatel' dostane do dôkaznej núdze, a následne pristúpi na uzavretie dohody s prokurátorom o vine a treste.

Práve v oblasti extrémistickej kriminality stále dochádza k dôslednejšiemu dokazovaniu vecí, najmä nasadzovaniu prostriedkov štvrtej hlavy piateho dielu Trestného poriadku ako domová prehliadka (napr. získavanie extrémistických materiálov v obydľi páchatel'ov, zisťovanie možností technického pripojenia na sociálne siete z prostredia obydľi páchatel'ov – odkiaľ potom rozširujú extrémistické materiály a pod.), prehliadka iných priestorov a pozemkov a piatej hlavy Trestného poriadku ako sledovanie osôb a vecí, odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky a pod.

V oblasti trestného stíhania extrémistických trestných činov sa naďalej ako problematická a nedoriešená javí právna úprava inštitútu agenta v trestnom poriadku, keďže pri trestných činoch extrémizmu môže byť nasadzovaný len agent – príslušník Policajného zboru (teda nie agent „civil“); praktická aplikácia noriem je tu komplikovaná z dôvodu uzavretosti extrémistickej scény, najmä tej organizovanej, do ktorej je prienik nasadením pracovníkov štátneho orgánu len veľmi zložitý.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry pôsobia v rámci témy boja proti extrémizmu vo Výbore pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie, ktorý je výborom Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Vo výbore VRAX pôsobí prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry.

Ako príklady trestného stíhania za skutky extrémizmu spáchané v roku 2018 možno spomenúť nasledovné trestné veci:

1. Prípád väzobne trestne stíhaného Martina R., ktorý sa o.i. dopustil prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1, písm. a), ods. 2, písm. a), písm. b)

s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a s poukazom na § 140 písm. e) Trestného zákona na skutkovom základe, že:

dňa 25. 06. 2018 v čase okolo 14.00 hod. v Banskej Bystrici na balkóne bytového domu č. 6, nachádzajúcom sa na ul. Strážovskej, viac krát vystrelil z dlhej guľovej vzduchovej zbrane na skupinu piatich ľudí – koscov firmy ZARES Banská Bystrica, ktorí v tom čase nakladali na korbu vozidla motorové kosačky, pričom zasiahol do hánky pravej ruky medzi ukazovák a prostredník Vladimíra J., ktorému podľa lekárskej správy spôsobil hematóm v oblasti II. MTCP kĺbu bez nutnosti práceneschopnosti, následne na tom istom balkóne verejne prejavoval sympatie k ideológii, ktorá v minulosti smerovala k potlačeniu základných práv a slobôd osôb tým, že držiak v rukách mával červenou vlajkou, v strede ktorej bol biely kruh a v ňom bol čierny hákový kríž, pričom po obvode tohto sa nachádzali štyri orlice, držiace v pazúroch hákové kríže, kde tiež vykrikol heslo „Heil Hitler“ a svoju pravú ruku dal do výšky ramien, pričom iná škoda nebola spôsobená,

pričom za tento extrémistický prečin a iné mu Špecializovaný trestný súd uložil o.i. trest odňatia slobody vo výmere 1 roka nepodmienečne.

Išlo o klasický prípad výtržníckeho konania páchatel'a voči príslušníkom rómskej komunity.

2. Prípad väzobne trestne stíhaného Jozefa V., ktorý sa dopustil prečinu prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že:

dňa 06.08.2018 v čase minimálne od 10.00 hod. do 11.35 hod. v Košiciach na námestí Osloboditeľov, v nákupnom centre Aupark, kde nakupoval a pohyboval sa medzi ostatnými návštevníkmi oblečený v tričku s krátkym rukávom a nohavicami s dĺžkou do kolien, pričom na svojom tele má množstvo extrémistických symbolov jasne viditeľných, konkrétne na ľavej strane krku má vo švabachu vytetované písmená N. S., na ľavej ruke od zápästia po rameno má vytetované štyri hákové kríže rôzne otočené a symbol troch sekier – sedmičiek (tzv. Apartheid - rasová segregácia), z časti prekryté iným tetovaním, z vnútornej strany predlaktia nápis Skinheads a profil holohlavého muža, na pravej ruke - prstoch nápis Skins, od zápästia po rameno má vytetované rôzne ornamenty, medzi ktorými v strede je hákový kríž, nad lakt'om písmená SS a na ramene keltský kríž, z vnútornej strany predlaktia nápis Rudolf Hess a hákový kríž, na lýtku pravej nohy vytetovaný nápis Sieg Heil a hákový kríž, čím týmto svojím konaním verejne prejavoval sympatie k skupine, hnutiu alebo ideológii, ktorá smeruje alebo v minulosti smerovala k potlačeniu základných práv a slobôd,

pričom za tento extrémistický prečin a iné mu špecializovaný trestný súd uložil o.i. trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov nepodmienečne. Išlo o ukázkový prípad prezentácie (neo)nacistických symbolov na verejnosti.

3. Prípád väzobne trestne stíhaného Lukáša H., ktorý sa dopustil prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, pričom zo skutkového deja možno vybrať:

v Nitre na Mostnej ulici v priestoroch zábavného podniku „Mostná Pub“ v čase asi o 23:00 hod. dňa 25.07.2018, po tom, ako popri ňom, stojac pri bare, prechádzal, poškodený príslušník rómskeho etnika P.B., tohto bezdôvodne drgol plecom a rukou, načo však tento nereagoval, následne obvinený odišiel pred zábavný klub „Bluff“ v Nitre na ul. Mostnej dňa 26.07.2018, kam prišiel v čase asi o 02:30 hod., a tu v prítomnosti poškodených J.K., K.Š., K.B. sa pod vplyvom alkoholu vulgárne vyjadroval voči príslušníkom rómskeho etnika, pritom voči pošk. K.B. použil o.i. aj slová a nadávky „vyjebaný cigáň, pustím na teba plyn“, „vyjebaný čierny bastard“, následne nastala medzi prítomnými osobami fyzická potýčka, počas ktorej obvinený vytiahol nôž, čo zbadal P.B., ktorý sa nachádzal v blízkosti incidentu, a snažil sa tomuto zabrániť, pričom ho obvinený poranil nožom na pravej ruke, následne obvinený vytiahol teleskopický obušok, čo zbadala tam prítomná poškodená K.Š. a snažila sa tiež zabrániť ďalšiemu útoku obvineného, v tom čase už obvinený držal v pravej ruke nôž a v ľavej ruke teleskopický obušok, a vtedy sa do incidentu v snahe zabrániť útoku obvineného zamiešala poškodená K.Š., preto ju obvinený obuškom udel po nohách a nožom porezal v oblasti hrudníka, bezprostredne potom obvinený ušiel z miesta činu, poškodení ho prenasledovali a následne dostihli v podniku „Mostná Pub“, pričom sa snažili vstúpiť do daného podniku, v čase keď doň vchádzali, svedkyňu J.K. obvinený odsotil od seba, vtedy poškodený P.B. šiel smerom k obvinenému s obuškom v pravej ruke s cieľom opýtať sa ho, prečo napádal verejne iné osoby, obvinený zareagoval tak, že pošk. P.B. kopol pravou nohou do oblasti hrudníka, a pošk. K.B. porezal nožom na ľavej ruke, a následne po tejto šarvátky pracovníci podniku „Mostná Pub“ zatvorili vstupné dvere, aby tak zabránili ďalšiemu konfliktu, ktorý definitívne ukončili na miesto privolaní členovia hliadky polície, pričom pri tomto útoku boli úmyselným konaním obvineného spôsobené poškodeným rôzne zranenia,

pričom za tento extrémistický prečin a iné mu špecializovaný trestný súd uložil o.i. trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov nepodmienečne. Išlo o rasovo motivovaný fyzický útok na príslušníka rómskej komunity, zároveň bezohľadný útok na príslušníčky majority - ženy, ktoré sa poškodeného Róma zastali.

Časť III.

Činnosť úradu špeciálnej prokuratúry pred začatím trestného stíhania

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry vykonávali aj v roku 2018 v zmysle § 230 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad dodržiavaním zákonnosti aj vo fáze pred začatím trestného stíhania vo veciach patriacich do jeho pôsobnosti. Ide takpovediac o vybavovanie trestných oznámení; zo znenia trestného poriadku vyplýva, že každé

podanie, ktoré svojim obsahom napĺňa znaky trestného oznámenia, prejde cez prokuratúru, či už:

- vo fáze jeho prijatia prokurátorom a po jeho vyhodnotení prokurátorom, ktorý ho následne odovzdá na vybavenie policajtovi. Keďže partnerom úradu špeciálnej prokuratúry na úrovni polície je spravidla vyšetrovateľ NAKA, trestné oznámenia sa v drvivej väčšine odovzdali (§ 198 ods. 1 Trestného poriadku) tejto elitnej policajnej zložke
- na základe obligatórneho oboznámenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry s obsahom prijatého trestného oznámenia vyšetrovateľom PZ, ktorý ho obdržal prípadne prokurátorom inej zložky prokuratúry (§ 196 ods. 1 Trestného poriadku),
- vo fáze meritórneho rozhodovania o trestnom oznámení, t.j. v momente, keď vyšetrovateľ PZ o podanom trestnom oznámení procesným spôsobom rozhodne (§ 197 Trestného poriadku, a uvedené procesné rozhodnutie (uznesenie) predloží na preskúmanie prokurátorovi úradu špeciálnej prokuratúry. Prokurátor má právo takéto rozhodnutie zrušiť, prípadne rozhoduje o sťažnosti procesnej strany (oznamovateľa, poškodeného) smerujúcej proti spôsobu vybavenia trestného známenia.

Spôsoby rozhodnutí pred začatím trestného stíhania v trestných veciach v pôsobnosti úradu špeciálnej prokuratúry a ich počet v roku 2018 vyplývajú z nasledujúcej tabuľky:

spôsob skončenia	počet
uznesenie § 197/1a – odovzdanie veci na priestupok	12
uznesenie § 197/1b – odovzdanie veci na disciplinárne konanie	4
uznesenie § 197/1c – odloženie veci, ak je trestné stíhanie neprípustné	3
uznesenie § 197/1d – odmietnutie veci	434
Spolu	453

Z uvedeného vyplýva, že už v predprípravnom trestnom konaní je činnosť prokurátorov úradu špeciálnej prokuratúry mimoriadne aktívna.

Počty trestných oznámení podaných v roku 2018 v pôsobnosti úradu špeciálnej prokuratúry vyplývajú z nasledujúcej tabuľky:

	nápad	vybavené
2013	642	654
2014	708	699
2015	731	782

2016	602	713
2017	752	789
2018	1046	1128

Ako vidno z prehľadu v tabuľke, nápad trestných vecí sa v porovnaní s rokom 2016 zvýšil o takmer 300 trestných oznámení.

Súvisí to aj s tým, že úrad špeciálnej prokuratúry naďalej uplatňuje právomoci v svojej agende trestného stíhania extrémistických trestných vecí; úrad špeciálnej prokuratúry sa v priebehu roku 2018 jednoznačne ostal spolu s národnou kriminálnou agentúrou miestom, kam sa oznamovatelia s dôverou obracajú s podozreniami zo spáchania extrémistickej trestnej činnosti. V priebehu roku prichádzalo v tejto oblasti množstvo anonymných podaní, sťažujúcich sa na šírenie nenávisti vo verejnom priestore, taktiež reagujúcich na prejavy zástupcov politických subjektov, novinárov, komentátorov a pod., ktorí sú podľa oznamovateľov nositeľmi extrémistických myšlienok. V oblasti boja proti extrémistickej kriminalite sme zaznamenali množstvo trestných oznámení (o.i. podaných aj poslancami NR SR za stranu Kotleba-ĽSNS) ktoré neoznamovali reálnu trestnú činnosť a ich jednoznačnou snahou bolo zahliť činnosť prokurátorov úradu špeciálnej prokuratúry, čo je povážlivé s ohľadom na náročné úlohy úradu v roku 2018.

Množstvo podaní adresovaných na úrad špeciálnej prokuratúry je stále nekonkrétnych, bez dostatočného popisu skutkových okolností, pre ktoré by mohlo byť začaté trestné stíhanie. Bolo neľahkou úlohou prokurátorov úradu špeciálnej prokuratúry ohraničovať oznámené skutky a stanoviť, ktoré sú trestnoprávne relevantné, ktoré napĺňajú podozrenie zo spáchania priestupku, a ktoré vôbec nemajú byť procesne riešené štátnym orgánom.

Tak ako v minulých rokoch sú predmetom trestných oznámení aj podania fyzických osôb nespokojných s činnosťou štátnych orgánov, úradníkov, sudcov, prokurátorov, policajtov, predstaviteľov samosprávy a pod. Oznamovatelia niekedy nevedia ani popísať podstatné okolnosti skutku, ktorý oznamujú, subjektívne pociťujú nezákonnosť, a sú presvedčení, že dochádza k protiprávnemu konaniu. V oblasti korupcie operujú s vyjadreniami typu „podozriví sú skorumpovaní....určite berú úplatky...inak by takto nerozhodovali, resp. by rozhodli v prospech mňa..“, ale nepopisujú konkrétny skutok spáchaný v konkrétnom čase, ani s konkrétnym druhom úplatku, o ktorom by bolo možné následne viesť trestné stíhanie. Argumentovali aj tým, že na úrad špeciálnej prokuratúry sa obracajú preto, že inde sa spravodlivosti nevedeli domôcť a nedôverujú lokálnym (okresným, krajským) orgánom. Jednoducho vyčerpali všetky zákonné možnosti na obranu svojich práv a preto sa obracajú na úrad špeciálnej prokuratúry. Z dôvodu, že nebolo možné preukázať spáchanie konkrétneho trestného činu, oznámenia tohto typu zväčša končili odmietnutím veci v zmysle § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, prípadne odstúpením na okresné prokuratúry z dôvodu potreby prejednať vec v rámci ich príslušnosti.

Totožne, teda bez začatia trestného stíhania, skončili oznámenia podnikateľských subjektov na svoju „konkurenciu“, na podklade ktorých si vybavujú

svoje obchodnoprávne spory a upevňujú svoje postavenie v paralelnom občiansko-súdnom konaní. Ako sa ukázalo, podstatou problémov sú ich ekonomické vzťahy, nie korupcia či súvisiaca trestná činnosť.

Z trestných oznámení, ktoré boli dôvodné a kvalifikované, drvivú väčšinu tvorili trestné oznámenia koncipované štátnymi orgánmi – na podklade týchto bolo často začaté trestné stíhanie a odôvodnených prípadoch aj vznesené obvinenie. Veľmi kvalifikované trestné oznámenia sú tie, ktoré oznamujú podozrenia z trestných činov poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností.

Podané trestné oznámenia jednoznačne kopírujú situáciu v spoločnosti, v roku 2018 sme napr. v nadväznosti na verejne diskutované problémy ohľadom financovania poľnohospodárstva zaznamenali asi 80 trestných oznámení vo veciach agrodotácií, financovania poľnohospodárstva a nezákonnými praktikami pri ich vybavovaní. Uvedené nepochybne súvisí aj s ústretovosťou a výzvou generálneho prokurátora SR na podávanie oznámení tohto druhu.

Je potrebné uviesť, že úrad špeciálnej prokuratúry naďalej aktívne komunikuje s kompetentnými orgánmi, rezortnými subjektmi, ktoré disponujú informáciami – podkladmi pre trestné oznámenia a v tejto spolupráci mienime pokračovať.

Časť IV.

Činnosť úradu špeciálnej prokuratúry v prípravnom konaní

V roku 2018 napadlo do prípravného konania 480 vecí, z ktorých bolo vybavených 466 vecí proti 457 osobám. V roku 2017 napadlo do prípravného konania 560 vecí, vybavených bolo 427 vecí proti 532 osobám. V roku 2016 napadlo do prípravného konania 321 vecí, vybavených bolo 372 vecí proti 498 osobám. V roku 2015 napadlo do prípravného konania 343 vecí a vybavených bolo 520 vecí proti 889 osobám. V roku 2014 napadlo 401 vecí a vybavených bolo 537 vecí proti 615 osobám, v roku 2013 napadlo 442 vecí a vybavených bolo 480 vecí proti 647 obvineným.

Oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný pokles počtu nových trestných vecí o 80, došlo však nárastu počtu vybavených trestných vecí o 39, pri poklese počtu osôb, v prípade ktorých došlo k vybaveniu vecí o 75. Štatistické ukazovatele svedčia o efektívnosti činnosti pri aktuálnej zaťažnosti prokurátorov úradu špeciálnej prokuratúry (tiež činnosti orgánov Policajného zboru Slovenskej republiky).

Spôsob skončenia trestných vecí z trestného registra v roku 2017 vyplýva z nasledujúcej tabuľky:

spôsob skončenia	počet vecí	počet osôb
zastavené trestné stíhanie (§ 215) - známi	23	39
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 2) - známi	4	11
prerušené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného (§ 228 ods.3)	12	18
podmienečne zastavené trestné stíhanie	7	7
podmienečne zastavené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného (§ 218)	7	7
podaná obžaloba	85	156
zastavené trestné stíhanie (§ 215) - NP	110	-
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 1) - NP	35	-
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 2) - NP	6	-
dohoda o vine a treste		
- počet výziev prokurátora	0	0
- počet návrhov obvinených a obhajcov	76	106
- počet konaní o dohode	80	112
- počet uzavretých dohôd	78	106
- na základe podnetu súdu	2	4
- počet dohôd uzavretých súdom	76	103

V roku 2018 bolo podaných o 14 obžalôb menej (o 6 obžalovaných osôb menej), ako v roku 2017, k zvýšeniu o 35 osôb došlo v prípade uzavretých dohôd o vine a treste. K níženiu o 18 osôb došlo v prípade zastavenia trestného stíhania.

V rámci vykonávania dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry využívali efektívne oprávnenia vyplývajúce z ustanovenia § 230 ods. 2 Trestného poriadku. Vykonali 510 previerok vyšetrovacích spisov, čo je o 189 viac, ako v roku 2017 (oproti roku 2016 je to nárast o 225 previerok). Tu však hodno poznamenať, že prokurátori previerkovú činnosť procesných úkonov vykonaných policajtmi vykonávajú pribežne, nakoľko policajti po dohode s prokurátormi zasielajú zápisnice o úkonoch prokurátorom formou e – mailu, takže je možné efektívne reagovať na stav vecí. Policajtom dali 76 písomných záväzných pokynov, čo je nárast oproti predchádzajúcemu roku o 14 pokynov. Tu je však potrebné zdôrazniť, že so zreteľom na charakter a najmä rozsah trestných vecí v pôsobnosti úradu špeciálnej prokuratúry, sa v rámci výkonu dozoru prokurátora

využívajú osobné konzultácie s policajtmi, pri ktorých sa podrobne analyzuje skutkový a právny stav vecí s dôrazom na ďalší postup vo vyšetrovaní. Prokurátori vykonávajú rôzne formy konzultácie s policajtmi prakticky denne.

Prokurátori podľa § 230 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vrátili policajtom na doplnenie vyšetrovania 31 vecí, teda o 14 vecí viac, ako v roku 2017. Podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušili 23 nezákonných alebo neopodstatnených rozhodnutí policajtov (o 16 menej ako v roku 2017), čo signalizuje, že činnosť policajtov nie vždy zodpovedá zákonu, zvlášť pokiaľ išlo o potrebu vrátiť vec policajtom na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry využijúc oprávnenie podľa § 230 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku osobne vykonali 26 výsluchov svedkov (v roku 2017 15) a 1 výsluch obvineného (rovnako ako v roku 2017) a zúčastnili sa na 7 procesných úkonoch vykonávaných policajtom (1 výsluch obvineného, 5 výsluchov svedkov a 1 výsluch znalca). Tieto zákonné oprávnenia prokurátori využívali v prípadoch, ak to uznali so zreteľom na charakter a okolnosti veci za potrebné.

Obvinení (prípadne ich obhajcovia) spolu podali 466 sťažností (o 100 viac ako v roku 2017) proti rozhodnutiam policajtov, z ktorých bolo 425 zamietnutých ako nedôvodných podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo zamietnutých 7 sťažností, pretože boli podané oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa sťažnosti výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť. K zamietnutiu sťažnosti podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, teda že sťažnosť nebola prípustná, nedošlo.

Prokurátori z podnetu sťažnosti podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušili 34 rozhodnutí policajtov.

V 6 prípadoch prokurátor využil oprávnenie odňať vec policajtovi a prikázať ju inému (§ 230 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku), z dôvodu prieskumov, nečinnosti či nerešpektovania pokynov prokurátora. Oproti roku 2017 ide o nárast o 4 veci.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry podali 69 návrhov na vzatie obvinených do väzby (o 3 viac ako v roku 2017), z ktorých Špecializovaný trestný súd akceptoval 57 (v roku 2017 bolo akceptovaných 59 návrhov). V 8 prípadoch prokurátori podali sťažnosť proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu o nevzatí obvineného do väzby. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v 1 prípade sťažnosti vyhovel, v 7 prípade sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

Z prostriedkov na zaistenie veci podľa štvrtého až šiesteho dielu IV. hlavy Trestného poriadku a prostriedkov na zabezpečenie informácií podľa V. hlavy Trestného poriadku boli najčastejšie využívané odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku. Prokurátori podali návrh na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky v 354 prípadoch (o 8 prípadov menej, ako v roku 2016), z ktorých bolo sudcom pre prípravné konanie akceptovaných 285 (v roku 2017 to bolo 318). Prokurátori podali 51 návrhov na

zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke podľa § 116 Trestného poriadku, ktoré boli aj sudcom pre prípravné konanie akceptované.

Prokurátori podali návrh na vykonanie domovej prehliadky v 173 prípadoch, z ktorých bolo sudcom akceptovaných 148.

Návrh na vyhotovovanie obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov podali v 138 prípadoch (o 31 prípadov viac, ako v roku 2017), z ktorých sudca akceptoval 119 (v roku 2017 bolo akceptovaných 92).

Prokurátori vydali 194 príkazov na prehliadku iných priestorov a pozemkov a 90 príkazov na sledovanie osôb a vecí. Príkaz na predstieraný prevod v roku 2018 vydaný nebol.

Na vyžiadanie údajov, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, bankového tajomstva alebo daňového tajomstva alebo údajov z evidencie zaknihovaných cenných papierov, prokurátori udelili policajtom 188 súhlasov.

Prokurátori podali 80 návrhov na vydanie príkazu na použitie agenta (o 20 viac, ako v roku 2017), z ktorých Špecializovaný trestný súd akceptoval 75. Ani v jednom prípade nebol agent využitý na činnosť podľa § 117 ods. 2, alinea druhá Trestného poriadku, teda ako tzv. agent - provokatér. Vždy vystupoval ako tzv. „agent kontrolór“, ktorý neiniciuje spáchanie trestnej činnosti, len ju sleduje a dokumentuje konanie páchatelia.

V rámci medzinárodnej justičnej spolupráce bol podaný 1 návrh na odovzdanie trestného stíhania do cudziny a cudzím justičným orgánom bolo zaslaných 79 dožiadaní o právnu pomoc, najčastejšie išlo o výsluchy svedkov a zabezpečenie listinných dôkazov.

Časť V.

Spolupráca s políciou

Vykonávanie prípravného konania vo veciach závažnej hospodárskej a majetkovej trestnej činnosti, so zreteľom na nevyhnutnosť vysokej odbornosti a teoretických znalostí orgánov činných v trestnom konaní nielen z oblasti trestného práva, ale aj noriem práva daňového, obchodného či finančného, je sprevádzané už od počiatočných štádií trestného konania, prakticky od prijatia trestného oznámenia, prípadne aj v etape operatívneho preverovania, bezprostredným (osobným, e – mailovým) spôsob výkonu dozoru prokurátora. Takýto spôsob výkonu dozoru prokurátora sa osvedčil, čo spolu s intenzívnejším využívaním foriem dozoru akými sú napr. previerky spisov (medziročne takmer tretinový nárast) či záväzné pokyny (medziročne takmer päťtinový nárast), nachádza svoje vyjadrenie v zákonnosti konania a v kvalite spisových materiálov predkladaných súdu. K zdokonaľovaniu odbornosti a profesionality policajtov prispeli aj súčinnosťné pracovné stretnutia s prokurátormi, zvlášť edukačné podujatia k problematike trestného stíhania

právnických osôb. Naďalej sú však zreteľné výrazné rezervy v samostatnosti policajtov. Len vysoká odbornosť a náležité aplikovanie zákona sú predpokladom skracovania dĺžky prípravného konania, k čomu by určite prispelo aj minimalizovanie častých zmien policajtov v rozsiahlych a zložitých trestných veciach, čo výrazne komplikuje proces vyšetrovania.

Od predchádzajúcich rokov sa zlepšila situácia pokiaľ ide o kapacitné možnosti polície pri odpočúvaní a zázname telekomunikačnej prevádzky. Úspešnosť tohto prostriedku pri odhaľovaní a dokumentovaní trestnej činnosti hatí skutočnosť, že pri odpočúvaní rozhovorov a komunikácie v cudzích jazykoch nie je k dispozícii dostatok kvalifikovaných prekladateľov schopných správne zaznamenať komunikáciu a túto aj následne relevantne preložiť do slovenského jazyka. Problém je aktuálny najmä pri odpočúvaní a zázname telekomunikačnej prevádzky, kde je komunikácia vedená v nie bežných jazykoch, napríklad v arabčine, čínštine a pod.

Medzery a nedostatky stále pretrvávajú pri zabezpečení skutočne efektívneho finančného vyšetrovania zameraného na vyhľadávanie, identifikovanie a zaisťovanie finančných zdrojov zločineckých skupín, ako aj na zistenie výnosov z trestnej činnosti a ich použitia, vrátane reinvestovania do legálnych zdrojov a iných foriem prania špinavých peňazí. Táto požiadavka zostáva stále v štádiu úvah a finančné vyšetrovanie sa už roky v podstate obmedzuje iba na zisťovanie majetkových údajov páchatelia v príslušných databázach. Taktiež pretrváva prax, keď majetok, ktorý by mal prepadnúť v prospech štátu, je odčerpaný v exekučných konaniach na základe fiktívnych pohľadávok. Opakuje sa situácia, keď vo viacerých veciach tak došlo k realizácii exekučného konania a rozpredaja majetku obvineného v exekučnom konaní skôr, než tento mohol byť reálne zaistený v prospech štátu na základe právoplatného rozsudku súdu o uložení trestu prepadnutia majetku obvineného.

Bežne dochádza k situáciám, že pri vyšetrovaní úkladných vražd v úvodných fázach vyšetrovania sú tieto posudzované ako jednoduché vraždy. Až následne po vyhodnotení zadovážených dôkazov a posúdenia situácie na mieste činu, dochádza k prekvalifikovaniu jednoduchej vraždy na vraždu úkladnú. V niektorých takýchto prípadoch by úspešnosti vyšetrovania prospelo, aby prvotné informácie boli vyhodnotené čo najskôr, aby sa maximálne skrátila doba, napr. na vydanie žiadosti o vydanie kamerových záznamov, ktoré už môžu byť v tom čase vymazané, ale aj na zaistenie ďalších stôp a realizáciu postupov, ktoré prichádzajú do úvahy pri vyšetrovaní úkladných vražd.

V zásade však treba považovať vzťahy a spoluprácu Úradu špeciálnej prokuratúry s políciou za korektné, zodpovedajúce postaveniu oboch orgánov.

Časť VI.

Činnosť úradu špeciálnej prokuratúry v súdnom konaní

V roku 2018 bolo odsúdených 217 osôb, na ktoré bola podaná obžaloba prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry, čo predstavuje nárast o 31 odsúdených osôb. Jednalo sa o rozsudky špecializovaného trestného súdu, ale aj o rozsudky

všeobecných súdov, pokiaľ prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry podal obžalobu na vecne príslušný okresný súd v prípadoch, ktoré nepatrili do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu.

Oslobodených bolo 26 osôb, čo v porovnaní s rokom 2016 predstavuje nárast o 9 osôb.

Súdy schválili uzavreté dohody o vine a treste so 103 obvinenými, čo predstavuje nárast o 39 osôb. Okrem toho súdy vrátili prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste 2 veci proti 4 obvineným. Išlo o prípady, kedy obvinení v prípravnom konaní odmietali uzavretie dohody o vine a až na súdnom konaní oznámili, že súhlasia s uzavretím dohody o vine a treste.

Súdy vrátili prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry na došetrenie 4 veci.

Prokurátori podali v roku 2018 proti rozsudkom 66 odvolaní, z ktorých v 89 prípadoch (vrátane odvolaní podaných v iných prechádzajúcich rokoch, o ktorých nebolo rozhodnuté v roku 2018) nebolo do konca roku rozhodnuté. V 7 prípadoch bolo odvolanie úspešné a v 13 prípadoch čiastočne úspešné. V 29 prípadoch bolo odvolanie zamietnuté ako nedôvodné.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2018 podali 27 sťažností proti rôznym rozhodnutiam špecializovaného trestného súdu a všeobecných súdov. Úspešných bolo 44 sťažností (vrátane sťažností, ktoré boli podané v iných prechádzajúcich rokoch, a v ktorých súdy rozhodli v roku 2018), 6 sťažností nadriadený súd zamietol ako nedôvodné a o 12 sťažnostiach nebolo do konca roka 2018 rozhodnuté.

V roku 2018 bolo podaných 5 odporov proti trestnému rozkazu špecializovaného trestného súdu.

Časť VII.

Aplikačné, organizačné, personálne problémy a návrhy opatrení

a) Aplikačné problémy

Vzhľadom k tomu, že ostalo bez odozvy zákonodarcu upozornenie na aplikačné problémy, na ktoré bolo poukázané v správe za rok 2017, je potrebné dať opätovne do pozornosti legislatívnu nedokonalosť zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, ktorá umožňuje prostredníctvom dobrovoľnej dražby obchádzanie zaistenia majetku (na zaistenie nároku poškodeného alebo na zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku) vykonaného uznesením prokurátora v prípravnom konaní. Podľa § 3 ods. 2 tohto zákona totiž „nemôžno dražiť predmet dražby, s ktorým navrhovateľ dražby alebo dražobník na základe zmluvy, vykonateľného rozhodnutia súdu alebo vykonateľného rozhodnutia orgánu verejnej správy nemôže nakladať, alebo ak konanie dražby vylučuje osobitný predpis“. Orgány prokuratúry však nie sú orgánom

verejnej správy. Túto medzeru preto je nutné odstrániť a to čo najskôr, doplnením citovaného ustanovenia tak, že za slová „vykonateľného rozhodnutia súdu“ sa vložia slová „vykonateľného rozhodnutia prokurátora“.

Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry zaznamenali nesprávny výklad k zaisťovaniu výkonu trestu prepadnutia majetku podľa § 425 Trestného poriadku a trestu prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona. Tento trest sa ukladá obligatórne pri vymenovaných trestných činoch, a teda nedokazujú sa podmienky uvedené v § 58 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona. Súdby niekedy nesprávne aplikujú a žiadajú presné zistenie toho, aký majetok bol obvinenými nadobudnutý, napriek tomu, že boli právoplatne odsúdení napr. za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. V nadväznosti na to potom pri zaistení výkonu trestu prepadnutia majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku nemôže súd vymenovať úplne presne celý majetok obvineného, ale len ten, ktorý mu je známy v čase prvostupňového rozsudku. Obdobné platí aj v prípravnom konaní, s čím počíta aj § 426 ods. 1 Trestného poriadku. Okrem toho k zaisťovaniu majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku dochádza až pre obavu, že výkon trestu bude zmarený či sťažený, čo v praxi znamená, že orgány činné v trestnom konaní musia dokázať, že obvinený už vyvinul k tomu smerujúcu aktivitu a často sa stáva, že reálne nejaký majetok previedol. Tomuto by bolo možné predísť tak, že už vznesením obvinenia by bol majetok v nejakej forme zaistený.

Prokurátori taktiež zaevidovali, že ak je zaisťovaný výkon trestu prepadnutia majetku podľa § 425 Trestného poriadku, tak či už počas vedenia trestného konania alebo aj počas výkonu trestu prepadnutia majetku, si tretia osoba uplatňuje pohľadávku proti obvinenému súdnou cestou, následne rozhodnutím súdu vznikne právny nárok, obvinený uzná, že má záväzok proti tretej osobe, a často následne exekúciou, kedy obvinený opäť uzná exekučný nárok, dôjde k odčerpaniu časti zaisteného majetku. Takéto nároky by mali byť počas vedenia trestného konania vylúčené.

Obdobný praktický problém ako pri zaistení majetku pri fyzických osobách sa vyskytuje aj pri zaisťovaní majetku právnických osôb. Podľa § 26 ods. 1, ods. 2 písm. a) zák. č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že obvinená právnická osoba je trestne zodpovedná za spáchaný trestný čin a z jej konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsila, vykoná trestný čin, ktorý pripravovala alebo ktorým hrozila, alebo sa zbaví majetku a ohrozí účel trestu, môže súd na návrh prokurátora obvinenej právnickej osobe uložiť obmedzujúce alebo zaisťovacie opatrenia, medzi ktoré patria

- a) povinnosť zložiť peňažnú sumu alebo vec do úschovy na súde,
- b) zákaz nakladať s určitými vecami alebo právami,
- c) povinnosť niečo vykonať, niečoho sa zdržať alebo niečo znášať.

Z uvedenej formulácie § 26 citovaného zákona je zrejmé, že prokurátor môže požiadať o zaisťovacie opatrenie iba v prípade, ak z konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že právnická osoba bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná

trestný čin, alebo sa zbaví majetku a ohrozí účel trestu. Prax však ukazuje, že keď možnosť vydania zaistovacieho opatrenia je viazaná na nutnosť preukázať konkrétnu dôvodnú obavu, že nastane niektorá z vymenovaných situácií, tak zaistovacie opatrenie je vo veľkej miere neúčinné. Z charakteru obchodných spoločností a ich zákonnej úpravy totiž vyplýva v podstate zákonná možnosť, aby štatutári, resp. iné osoby oprávnené konať v mene spoločnosti urobili ihneď po doručení uznesenia o vznesení obvinenia právnickej osobe také právne úkony, ktorými obratom prevedú podstatnú časť majetku právnickej osoby na iný subjekt a prokuratúra, ani súd im v tom vopred nedokáže zabrániť, nakoľko pred týmto úkonom nie je daný zákonný dôvod na zaistovacie opatrenie. Obvinená právnická osoba sa tak skôr, ako na to dokáže prokuratúra zareagovať, zbaví svojho majetku, čím zabráni svojmu reálnemu trestnoprávnemu postihu, nakoľko v prípade uznania viny, súd potom ukladá peňažný trest právnickej osobe, ktorá reálne nemá majetok a trest je v jej prípade neúčinný a nevymáhateľný. Z uvedených dôvodov bude nevyhnutné, aby boli podmienky uloženia zaistovacieho opatrenia v zákone zmenené tak, aby ho mohol súd na základe žiadosti prokurátora uložiť skôr, ako je právnickej osobe doručené uznesenie o vznesení obvinenia.

V praxi úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj špecializovaného trestného súdu, bol zistený zásadný problém s formuláciou skutkovej podstaty trestného činu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona, vyplývajúci zo zle formulovanej skutkovej podstaty uvedeného trestného činu. Na tento legislatívny problém poukázal Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach, z ktorých prvé bolo publikované aj v zbierke rozhodnutí NSSR pod číslom 49 z roku 2017. Uvedený problém, ktorý je podrobnejšie popísaný ďalej v tomto texte, spôsobil nepoužiteľnosť § 336 Trestného zákona pri trestnom stíhaní nepriamej korupcie a podľa súčasného stavu je teda nepriama korupcia takmer nepostihnuteľná prostriedkami trestného práva. Uvedený problém nie je možné riešiť iným spôsobom, ako zmenou formulácie skutkovej podstaty § 336 Trestného zákona.

Prax úradu špeciálnej prokuratúry a špecializovaného trestného súdu ukazuje, že najzávažnejšie korupčné trestné činy sa darí doposiaľ preukazovať často iba ako prečin nepriamej korupcie, pretože sa jedná o komplikovanejšie vzťahy, kde „rozhodujúce osoby“ komunikujú so „záujemcami“ často iba prostredníctvom sprostredkovateľov a záujemcovia o činnosť „rozhodujúcej osoby“ potom vo väčšine prípadov nekomunikujú priamo s rozhodujúcimi osobami, ba často ani nevedia, kto presne je v danom prípade „rozhodujúcou osobou“, ale komunikujú a úplatky dohadujú, či odovzdávajú výhradne s takto nastrčenými sprostredkovateľmi. Dokumentovanie takejto korupčnej trestnej činnosti za použitia dostupných vyšetrovacích metód a zaužívaných infomačno-technických prostriedkov a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti (najmä použitie agenta a odpočúvanie a záznam telekomunikačnej činnosti) potom prináša väčšinou priame dôkazy vo vzťahu k tomuto sprostredkovateľovi, ale nie vo vzťahu k „rozhodujúcej osobe“. V takejto dôkaznej situácii, kedy sa podarí preukázať, že „sprostredkovateľ“ v súvislosti s vybavovaním konkrétnej veci žiadal alebo prijal úplatok, ale neexistuje dôkaz, že úplatok bol alebo mal byť ďalej sprostredkovateľom odovzdaný „rozhodujúcej osobe“, potom nie je možné vzniesť obvinenie za sprostredkovateľstvo k prijímaniu úplatku podľa § 329 Trestného zákona (resp. § 328 Trestného zákona), kde hrozí vysoká trestná sadzba, ale jediným riešením je vznesenie obvinenia za nepriamu korupciu. Tzn. v takej situácii

býva preukázané, že osoba si vyžiadala úplatok za to, že vybaví určitý pozitívny výsledok svojim vplyvom u „rozhodujúcej osoby“. Pokiaľ by trestná sadzba pre takto zadokumentovanú nepriamu korupciu bola aspoň blízka (ak nie rovnaká) základnej trestnej sadzbe za prijímanie úplatku, potom by pre „vybavovača“ mohli prichádzať do úvahy možné benefity, ktoré umožňuje použiť Trestný poriadok pre osoby, ktoré sa pričínili o usvedčenie páchatela korupčnej trestnej činnosti. „Vybavovač“ by z dôvodu vyššej trestnej sadzby, ktorá by mu hrozila, bol motivovaný sa reálne zamyslieť nad tým, či nie je v tomto prípade na mieste vypovedať celú pravdu o tom, že v skutočnosti bol iba sprostredkovateľom hlavného páchatela („rozhodujúcej osoby“), a nie iba osobou, ktorá svojim vplyvom pôsobí na „rozhodujúcu osobu“. Súčasná trestná sadzba za prečin nepriamej korupcie (0 až 3 roky) je však natoľko nízka a bezvýznamná, že práve naopak, motivuje pristihnutých „vybavovačov“ k tomu, aby nevypovedali v trestnom konaní pravdu o skutočnom prepojení s „rozhodujúcou osobou“ a o tom, že v danom korupčnom vzťahu boli v skutočnosti iba sprostredkovatelia pre hlavného páchatela. Namiesto toho je pre takto pristihnutú osobu vhodnejšie klamať a uvádzať, že „rozhodujúca osoba“ o úplatku vôbec nevedela a že teda úplatok si „vybavovač“ vypýtal iba pre seba. Na základe takéhoto konania je jednak páchatel odsúdený pre iný trestný čin, aký reálne spáchal, ale najmä nepomôže orgánom činným v trestnom konaní odhaliť celú korupčnú schému a navyš je mu za to uložený bezvýznamne nízky trest, a to bez ohľadu na to, že často ide o veľmi vysoké úplatky. Navyš v tomto prípade zostane hlavný páchatel, tzn. „rozhodujúca osoba“, ktorá je skorumpovaná a od ktorej ide korupčná iniciatíva, nepotrestaná a môže naďalej pokračovať v korupčnom správaní.

Trestná sadzba za nepriamu korupciu navyš vôbec neumožňuje súdom primerane reflektovať závažnosť niektorých preukázaných korupčných trestných činov a musia tak páchatelom tejto závažnej trestnej činnosti ukladať neprimerane nízke tresty. Z vyššie uvedených dôvodov je nevyhnutné, aby trestná sadzba pre prečin nepriamej korupcie bola podstatným spôsobom zvýšená tak, aby sa približovala trestnej sadzbe za zločiny prijímania úplatku. Inak v praxi nastávajú také anomálie, kedy policajt pri bežnej dopravnej kontrole za drobný priestupok si vypýta úplatok 10 eur, ale jeho trestná sadzba je v rozsahu 5 až 12 rokov odňatia slobody nepodmienečne (nakoľko koná ako verejný činiteľ pri obstarávaní vecí všeobecného záujmu a napíňa znaky skutkovej podstaty zločinu prijímanie úplatku podľa § 329 ods. 1 ods. 2 Trestného zákona), ale usvedčená osoba, ktorá ako „vybavovač“ vybavuje pridelenie dotácie z Eurofondov vo výške 1.000.000,- eur a vyžiada si za to úplatok 10% z pridelennej dotácie (100.000,- eur) môže byť odsúdená iba na samostatný peňažný trest, alebo na nízky podmienečný trest v rozsahu 0 až 3 rokov. Tento stav je neúnosný a neprirodzený a prispieva k tomu, že boj proti korupcii je málo účinný. Navyš sa v takýchto prípadoch celkom stráca preventívny a odstrašujúci účinok odsúdenia páchatelov za komplikované korupčné trestné činy. Úrad špeciálnej prokuratúry preto prostredníctvom Generálnej prokuratúry SR inicioval návrh novely § 336 Trestného zákona tak, aby hore popísané problémy boli odstránené. Zmena uvedeného zákonného ustanovenia bude preto v rukách Národnej rady Slovenskej republiky.

V súvislosti s aplikáciou zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) treba uviesť, že súčasné znenie tohto zákona umožňuje zverejnenie napr. uznesení súdu, ktoré boli vydané v prípravnom konaní. Keďže prípravné konanie je neverejné

a dochádza tak k zverejneniu informácií z neho, bolo by vhodné zákon upraviť tak, aby súdy a orgány činné v trestnom konaní mali povinnosť zverejniť iba výrok rozhodnutia, bez jeho odôvodnenia. Zverejňovanie rozhodnutí v prípravnom konaní na základe žiadosti je kontraproduktívne a často narušuje priebeh vyšetrovania.

b) Organizačné problémy

So vznikom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku bolo vytvorené aj pracovisko v Banskej Bystrici, kde sú umiestnení aj sudcovia pre prípravné konanie, t.j. sudcovia, ktorí rozhodujú o všetkých návrhoch prokurátora v prípravnom konaní. Trestný poriadok vyžaduje osobnú účasť prokurátora pri viacerých úkonoch prípravného konania a tiež osobnú účasť prokurátora na hlavnom pojednávaní v každej jednej trestnej veci, ktorá je pridelená na konanie a rozhodnutie sudcom uvedenej súčasti. Účasť prokurátora na rozhodovaní a na pojednávaní je sprevádzaná cestovaním do Banskej Bystrice, ktoré oberá prokurátora o čas a redukuje mu tak priestor na vybavovanie ostatnej agendy. Mnohokrát sa účasť prokurátora na pojednávaní rieši vzájomným zastupovaním, čo je tiež na škodu veci. Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry v priebehu roka 2018 trávili na služobných cestách celkom 1157 hodín. Z uvedeného údaju je teda zrejmé, že ide o zjavne nehospodárne nakladanie so štátnymi finančnými prostriedkami a zároveň dochádza aj k veľkým časovým stratám, pretože prokurátori presedia v autách veľa času, ktorý nemôžu venovať svojej práci. Tento stav sa dlhodobo nedarí zmeniť.

V tejto súvislosti ďalším nedostatkom pri doručovaní akýchkoľvek návrhov do Banskej Bystrice je aj časové zdržanie, ktoré značne komplikuje vykonanie nariadeného úkonu, napr. nasadenie informačno-technických prostriedkov alebo domovej prehliadky, pri ktorých niekedy rozhodujú o úspešnosti vyšetrovania doslova hodiny.

Ďalšou zaťažujúcou skutočnosťou ostáva potreba účasti dvoch prokurátorov na hlavných pojednávaníach v rozsiahlych skupinových veciach, v ktorých je obžalovaný veľký počet osôb, navyše v takýchto veciach bývajú hlavné pojednávania obvykle organizované aj v 3-4 dňových blokoch niekoľko týždňov po sebe. V takýchto prípadoch aj vypomáhajúci prokurátor musí taktiež naštudovať relevantné časti spisu a v priebehu súdneho konania nemôže pracovať na svojich prípadoch, čím je ohrozený plynulý výkon prokurátorského dozoru, dokonca hrozí, že vzniknú prietahy pri výkone prokurátorského dozoru.

c) Personálne problémy

Zaťažujúcou skutočnosťou pri výkone prokurátorského dozoru pre prokurátorov úradu špeciálnej prokuratúry je, že sa zaoberajú najzávažnejšími formami trestnej činnosti a plnia úlohy prvostupňovej prokuratúry, zároveň však aj úlohy prokuratúry druhého stupňa (rozhodovanie o sťažnostiach proti rozhodnutiam Špecializovaného trestného súdu, odvolacie konanie) a dokonca aj úlohy generálnej prokuratúry. Zároveň sú zaťažovaní aj plnením administratívnych a organizačných úloh, a preto na odbremenenie od týchto prác by pomohlo vytvorenie tabuľkových

miest asistentov prokurátorov v zmysle § 228 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov.

Ďalším personálnym nedostatkom na oddelení korupcie je aj to, že na oddelení korupcie sú zaradení iba 4 prokurátori a vedúci oddelenia, ktorí vzhľadom na vysoký nápad vykonávajú prokurátorský dozor a činnosť pred prvostupňovým aj druhostupňovým súdom vo všetkých korupčných trestných veciach.

Tento stav je naďalej neštandardný, nakoľko trestné konanie v Slovenskej republike je postavené na dvojinstančnom princípe. Skutočnosť, že prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry vybavujú trestné veci v prvej aj druhej inštancii, je pre nich neprimerane zaťažujúca.

d) Návrhy opatrení na zefektívnenie činnosti úradu špeciálnej prokuratúry

Na zefektívnenie činnosti úradu špeciálnej prokuratúry navrhujeme:

- 1/ Presunúť všetky úkony sudcu pre prípravné konanie z pracoviska Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici na Špecializovaný trestný súd v Pezinku.
- 2/ Vytvoriť na úrade špeciálnej prokuratúry 5 miest asistentov

Záver

V priebehu takmer pätnásť rokov pôsobenia sa potvrdila oprávnenosť existencie úradu špeciálnej prokuratúry, špecializovaného trestného súdu a špecializovaných policajných zložiek zameraných na boj proti korupcii a najzávažnejším formám kriminality. Úrad špeciálnej prokuratúry pôsobil v roku 2018 ako konsolidovaná inštitúcia, na ktorej pracoval síce nedostatočný počet prokurátorov, avšak prokurátorov vedomých si významu svojej práce a zodpovednosti voči spoločnosti. Prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry úspešne skončili stovky vecí, počínajúc korupciou a končiac závažnou ekonomickou kriminalitou a zločineckými skupinami. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že na špecializovaný trestný súd podali obžaloby na páchatelov viacerých zločineckých skupín. Tým nie malou mierou prispeli k bezpečnosti občanov Slovenska. Úrad špeciálnej prokuratúry v rozsahu svojej pôsobnosti vo verejnom záujme vykonáva rozsiahle opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti využíva všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Úrad špeciálnej prokuratúry ako osobitná súčasť Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky s pôsobnosťou na celé územie Slovenskej republiky v hodnotenom období naďalej dôsledne úspešne splnil svoje úlohy vyplývajúce im z Trestného zákona a Trestného poriadku ako aj zo zákona o prokuratúre, čím nepochybne prispel k väčšej bezpečnosti občanov Slovenskej republiky.